

Hovväggseparation hos connemara genetiskt betingad

Möjligheter och skyldigheter vid avlivning av djur

FOTO: CECILIA GUSTAFSSON

Maggi brinner för bilddiagnostik



Vi skulle vilja presentera

MEDIVET *SolidDR™*



- DirektDigital Röntgenframkallare till oslagbart pris / prestanda
 - Stor 43x43cm detektoryta och superenkel att använda
- Bästa bildkvalitet, användarfunktion och support direkt från Medivet
 - Framtagen för veterinärt bruk - Precis som det ska vara
 - Nu har äntligen alla råd att investera i kvalitet!



Vi ger Er en trygg Röntgenaffär!

Leasing och hyreslösningar. Byt in ditt befintliga system.

SVERIGES
VETERINÄRFÖRBUNDBox 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: Kungsholms Hamnplan 7

E-POST: kansli@svf.seHEMSIDA: www.svf.se

TELEFON: Mån–tors 9.00–16.00,

Fre 9.00–15.00,

lunchstängt 11.30–13.00

KANSLI

TELEFON: 08-545 558 20

TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande

MARJA TULLBERG, *leg vet*

TELEFON: 08-545 558 22

MOBIL: 072-748 78 98

E-POST: ordforande@svf.se

Tf kanslichef

KRISTINA BILLBERG, *apotekare*

TELEFON: 08-545 558 21

E-POST: kristina.billberg@svf.se

Chefurist

JESSICA BERLIN, *jur kand (föräldraledig)*

Informationschef

JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*

TELEFON: 08-545 558 33

MOBIL: 070-717 73 25

E-POST: johan.beck-friis@svf.se

Generalskreterare SVS

VAKANT

Förbundsjurist

FREDRIK ALM, *jur mag*

TELEFON: 08-545 558 25

E-POST: fredrik.alm@svf.se

Redovisningsansvarig

LINDA WIKSTRÖM, *ekonom*

TELEFON: 08-545 558 23

E-POST: linda.wikstrom@svf.se

Administratör SVF

KARIN HENRIKSSON

TELEFON: 08-545 558 28

E-POST: karin.henriksson@svf.se

Administratör SVS

VASSO NORLUND

TELEFON: 08-545 558 27

E-POST: vasso.norlund@svf.se

Ekonomiassistent

CAROLA ERIKSSON

TELEFON: 08-545 558 31

E-POST: carola.eriksson@svf.se

Bankgiro: 530-52 22

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Tillsammans är vi starka

VETERINÄRFÖRBUNDET ÄR UNIKT. Förbundet enar en liten kår genom att skapa en gemensam plattform och genom att verka för gemensamma intressen, inte minst genom att stötta i svåra situationer, veterinär till veterinär eller via kompetens från andra yrkesexperter. Förbundet sätter också veterinärens vardag i ett större sammanhang och visar på den mycket differentierade yrkesroll vi har.

Förbundets fackliga arbete är viktigt för att uppmärksamma dagens utmaningar med det gränslösa samhället och de psykosociala arbetsmiljöproblem som följer i dess fotspår. Veterinärbranschen har förändrats mycket med mer avancerad vård, ändrade krav från djurägare och en förändrad arbetsmarknad. Vi bevakar utvecklingen och stöttar medlemmar som behöver hjälp. Vi vill ligga i framkant i de här frågorna och titta på hur alternativa anställningsformer (F-skattsedel och egenanställningar istället för traditionell anställning) kan påverka vår arbetsmarknad och vardagen för våra medlemmar. Vi är inte någon tung spelare i dessa frågor, men med hjälp av vårt medlemskap i Saco och genom samarbete med andra akademikerförbund gör vi vår röst hörd med en annan tyngd än om vi agerar ensamma. Vi arbetar dessutom med att resursfördela för att kunna genomföra ett mer omfattande internt arbete på detta område. Håll utkik under 2018.

Varje år ordnas den alltid lika uppskattade veterinärkongressen. Det är en folkfest som vi är många som ser fram mot. Vi kan glädjas åt att vi har en samling förtroendevalda som verkligen lägger ner sin själ och offrar sin fritid för att få detta att hända. De gör en enorm insats i allt från den vetenskapliga förankringen till att genomföra arrangemanget rent fysiskt. En stor eloge till er.

Även normgruppernas arbete utgörs till största delen av ideella timmar. Normer och policyer är en gemensam grund att utgå från och diskutera – vilket görs i många olika veterinära forum. De är en mycket värdefull skatt som normgrupperna förvaltar på bästa sätt.

Men det finns även på andra håll i förbundet ideella krafter som arbetar hårt för att förbundets verksamhet ska fortlöpa, utvecklas och blomstra. I tider med motvind kan det kännas tufft och otacksamt, men samtliga ska veta att de är otroligt uppskattade och att det är deras krafter, tillsammans med den verksamhet som bedrivs på kansliet, som i grund och botten utgör förbundet. Många stora tack för engagemang och drivkraft.

När den här ledaren trycks är det inte långt kvar tills kansliet får en ny kanslichef och en ny kansliveterinär. Kanske har det då redan börjat en ny ombudsman, eller så är det på gång. Oavsett kommer det att vara välkomnade nya krafter till vår verksamhets nav, kansliet. Här ska nu en kärntrupp skapas med gamla som nya, med ett enda mål: optimerad verksamhet för maximerad medlemsnytta.

MARJA TULLBERG
ordförande SVF

NexGard SPECTRA[®]

(foxolaner + milbemycin-omel)

NY
INDIKATION:
FÖREBYGGER
MOT FRANSK
HJÄRTMASK

Förebygger mot *A. vasorum* med månatlig behandling

- OCH SKYDDAR SAMTIDIGT MOT FÅSTINGAR.



Fåstingar



Förstärkt hjärtmuskel



NEXGARD SPECTRA (foxolaner/milbemycin-omel) kapslar, 400 mg/600 mg, godkännt, milbemycin-omel, foxolaner, Boehringer Ingelheim AB, Södertälje, Sverige. NexGard SPECTRA är ett preparat som används för förebyggande behandling mot fransk hjärtmask, fjädermyggor och alla infästningar och parasiter som kan överleva på hundens hud. NexGard SPECTRA ska användas enligt anvisningarna på produktbroschyrerna. NexGard SPECTRA är ett preparat som ska användas enligt anvisningarna på produktbroschyrerna.

För ytterligare information, kontakta Boehringer Ingelheim.



Boehringer
Ingelheim

 ledare M TULLBERG

Tillsammans är vi starka

3

 reportage S FREDRIKSSON

Maggi Uhlhorn

"Jag har alltid tyckt om bilder"

6

 vetenskap

Läkemedelsbiverkningar hos djur 2016, del 4
Biverkningar hos hund för läkemedel som verkar
på olika organsystem H TJÄLVE M FL

11

från fältet

Hoof wall separation disease (HWSD)
Ärftlig sjukdom hos connemara pony

A HAGLUND OCH L PALANDER

17

månadens epiztel

21

vilken är din diagnos?

– Hästsjukdomar
– Svar

23

48

allmänt

Att fatta svåra beslut – möjligheter och
skyldigheter vid avlivning av djur

C BERG OCH A ZEDÉN YVERÅS

25

Transportdöda djur borde undersökas bättre

H FRISSELL

33

"When I'm sixty-four"

L BÄCKSTRÖM M FL

37

Några minuter med

Fredrik Alm – förbundsjurist på SVF S FREDRIKSSON

39

 fackliga frågan

Facklig förtroendemann både ansvarsfullt
och givande F RITTER

41

 FVF informerar

Arbetsgivare utan kollektivavtal måste också
förhandla K BERGGREN

43

 noterat

- Nedsatt syn hos silverfärgade hästar 35
- Brucellos fortfarande en högaktuell sjukdom 42
- Övergivna djur kan skyddas av lex Maja 44
- Sex nya hedersdoktorer vid SLU 46
- Handhygien i djursjukvården kan förbättras 46
- Djurägare varnas för giftiga larver 49

kanslinarytt

49

 från studenterna

Reflektioner efter första kvacksommaren

I JANSSON

51

kongresser & kurser

52

 ord från ordföranden

En kultur av misstroende och ovilja till förändring

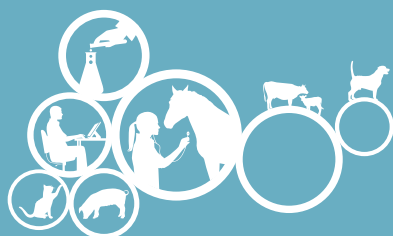
M TULLBERG

56

 kåseri

Luffaren och PRO A SANDBERG

57



Veterinärkongressen 2017

9–10 november

Sveriges lantbruksuniversitet

Ultuna, Uppsala

Kongressen arrangeras av Sveriges Veterinärförbund

Anmälan och info: www.svf.se/sv/Sallskapet/Veterinarkongressen.

ANMÄLAN TILL KONGRESSEN

Mängdrabatt – NYTT FÖR I ÅR! I år erbjuder vi mängdrabatter till de arbetsplatser som skickar många deltagare till Veterinärkongressen. *Observera:* För att kunna ta del av detta erbjudande behöver ni följa de anvisningar som anges på www.svf.se under rubriken Veterinärkongressen där man också kan anmäla sig.



Maggi Uhlhorn

"Jag har alltid tyckt om bilder"



Man får en boost av att tillfredsställa sin nyfikenhet. Så säger Margareta "Maggi" Uhlhorn som tidigt i karriären blev fascinerad av bilddiagnostik. Att fördjupa sig och bli specialist är något som hon varmt rekommenderar.

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

VETERINÄRTIDNINGEN TRÄFFAR MAGGI där hon trivs allra bäst, på "Strålgatan" bland ny, blänkande, avancerad apparatur och en grupp högt specialiserade medarbetare på Universitetssjukhuset, UDS, i Uppsala. Maggi är chefveterinär på Bilddiagnostiska Kliniken där det hänt väldigt mycket under de senaste åren. Innan vi börjar vår rundtur i det som personalen benämner "red light district" berättar Maggi varför det blev just bilddiagnostik för henne.



– Jag har nog alltid tyckt om bilder, alla sorters bilder och kanske har jag någon typ av talang för att läsa dem. I veterinära sammanhang väcktes intresset när jag fick ett vikariat 1993 på det som då hette Institutionen för klinisk radiologi här på SLU. Där fanns professor Peter Lord. Han tyckte att man skulle vidareutbilda sig, så då gjorde jag och två av mina kolleger, Kerstin Hansson och Estelle Ågren, det. Vi gick ett program som ledde till Brittiskt Certifikat i veterinär radiologi. I slutet av 1990-talet startades europeiska specialist colleges upp och vi som hade arbetat i många år fick senare genomgå examination för att bli europeisk Diplomate, DipECVDI, förklarar Maggi.

PÅ SVERIGES LANTBRUKSUNIVERSITET, SLU, finns det för närvarande fem veterinärer som är DipECVDI och fyra som är inne i programmet, residents, samt en aspirant som ska bli specialist inom ett ämnesområde, även kallat Steg II, som ligger någonstans mitt emellan djurslagsspecialist och Diplomate.

– Att vara resident innebär fyra tuffa år med en teoretisk examen efter halva tiden. Både den teoretiska och den praktiska examinationen görs under flera dagar. Ett moment i den praktiska delen består av att två examinatorer lyssnar utan att kommentera medan du muntligen redogör för ett visst antal fall på tid. Det gäller

att klara av att hantera även den situationen, berättar Maggi.

Hon tillägger att man i Sverige lägger upp ett program över fyra år, "vi följer de svenska arbetstidsreglerna och vill inte ha slavar", medan tre år är vanligt i andra länder.

– Men även med ett "extra" år är det mycket jobb. Som resident här har du inläsningstid två dagar per månad och under slutspurt i två hela månader. Det är en krävande tid och jag kan av egen erfarenhet säga att det är en extra utmaning att kombinera med att ha små barn.

NÄR VÄL DIPLOMATE-titeln är bärgad går det inte att slå sig till ro. Då är det dags att som handledare bidra med kunskap till andra vilket kräver ständig kunskapsförnyelse. Och till skillnad mot den svenska specialisttiteln som hänger med livet ut är Diplomate en levande titel som



Nya frågeställningar varje dag. Maggi stannar till och växlar ett par ord med kollegan Frida Westgren.



Maggi Uhlhorn blev tidigt fascinerad av bilddiagnostik. I rondrummet med de gigantiska skärmarna finns alla möjligheter till diskussioner kring olika fall.

omprövas vart femte år utifrån hur aktiv man är inom sitt ämnesområde. Maggi förevisar hjärtat i verksamheten – rondrummet – det perfekta bildrummet där en hel vägg upptas av två gigantiska bildskärmar.

– Titta här, vilka möjligheter! Här kan vi tillsammans studera bilder och diskutera. Det gör vi varje morgon och jag lär mig fortfarande nya saker varje dag. Även om ”hårddisken” börjar bli full kommer jag ihåg många fall som gett mig en aha-upplevelse. Jag för lite bok på extra spännande saker som jag använder i fortbild-

ning. På kliniken har vi ett gemensamt arkiv med ”röda fall” som är bra på olika sätt. Det är så mycket enklare att samla information sedan den digitala tekniken infördes 2005 och vi fick tillgång till PACS (picture archiving and communication system), säger Maggi.

Hon passar samtidigt på att uppmana dem som skickar digitala röntgenbilder för utlåtande att behålla det medicinska formatet, DICOM, så att inte viktig information går förlorad på grund av dålig bildupplösning.

MEDICINSKT BILDFORMAT

Med medicinskt bildformat avses ”digital imaging and communication in medicine”, DICOM, som är universellt format för medicinsk bilddata. Kontrastinformationen i DICOM-bilddata har 16 bitars dynamiskt intervall (16 bitar kan ge 65 536 gråskalor). Digitala bilder kan sparas i andra format än DICOM. Bmp, bitmap-bilder, är ett exempel på ett icke-komprimerat förlustfritt format där bilddata innehåller all ursprunglig pixelinformation. Jpeg är den vanligaste formen för komprimerade bilder men det formatet medför en risk att de ursprungliga pixelvärdena inte kan återställas helt och information kan gå förlorad.

DE RÖNTGENBILDER som kommer utifrån handlar oftast om att någon behöver ett expertutlåtande. Det kan gälla officiell avläsning i olika sammanhang och om rättsfall som t ex tvister om återköp av en häst och liknande. För sådana tjänster tar man betalt enligt en speciell taxa.

Den mest frekventa kontakten med kolleger utanför den egna enheten har Maggi genom alla remisser. De kan se mycket olika ut.

– Det finns en övertro på ny teknik och ibland måste vi dra i handbromsen och ställa frågan om det är en relevant undersökning man önskar. Både magnetresonanstomografi, MR, och scintigrafi är fantastiska hjälpmedel för att ställa vissa diagnoser, t ex inom neurologin, men det är kostsamma undersökningar och en selektion av fallen är nödvändig. Ska man använda dessa exklusiva metoder måste det ha en avgörande roll för patienten, säger Maggi. Hon tillägger att den som remitterar gärna kan få hjälp av specialisterna på bilddiagnostik att avgöra vilken metod som är lämplig för just deras frågeställning.



Att använda MR-kameran är kostsamt och man måste alltid fråga sig om undersökningen är relevant, menar Maggi.

HUR SER EN VANLIG dag på jobbet ut för dig?

– Vanliga dagar innehåller stor variation med en blandning av administration, utbildning, verksamhetsutveckling och kliniskt arbete. Under uppbyggnaden av nya Universitetsdjursjukhuset, UDS, handlade det mycket om att vara med och påverka utformningen av våra lokaler och att upphandla utrustning. För att göra det krävs djupgående kunskaper. I egenskap av chef höll jag i detta och hade ett helt team omkring mig till hjälp. Inom bilddiagnostiken har vi ett bra samarbete med humanvården och vi fick t ex prova aktuell modell av datortomograf på ett sjukhus innan vi tog beslut om att köpa, berättar Maggi.

– Numera när allt är på plats och vanliga rutiner gäller börjar vi alltid arbetsdagen med att delta i morgonronden då vi tillsammans tittar igenom jourfallens bilder. Det kan handla om kluriga frågeställningar där vårt utlåtande ligger till grund för hur patienten ska behandlas vidare, t ex operation eller inte. Morgonronden inkluderar även träningsmoment för våra residents som ska presentera ett fall varje dag, ofta från dagen innan. Vi studerar fall och jämför våra bedömningar. Även om vi är en ganska liten grupp, inräknat de djursjukskötare som är specialiserade genom intern utbildning, är det viktigt att vi har gemensamma normer. När jag började här gick vi igenom alla gårdagens fall,

Det finns en övertro på ny teknik och ibland måste vi dra i handbromsen.



Maggi är engagerad i strålskyddsarbete både på hemmaplan och internationellt. Här visar hon stallet för hästar som blivit bestrålade.

men det är inte möjligt längre, volymen är alldeles för stor med ca 10 000 bilddiagnostikfall årligen, berättar Maggi.

I den siffran ingår inte bara hundar, katter och hästar utan också en hel del andra mer udda djurslag.

– Vi hanterar de djur som kommer hit, marsvin, fåglar, alpackor, vi har haft allt, ler Maggi och berättar om en ung cirkuselefant, en tioårig ”baby” som skulle röntgas. Den rymdes i lokalen men snabeln, den var precis överallt.

Samarbetet med patologerna på SVA och de djur de vill ha genomlysta brukar gå stillsammare tillväga.

UTANFÖR DET DAGLIGA ARBETET är Maggi engagerad i en europeisk kommitté som försöker lyfta strålskyddsarbetet inom veterinärmedicinen. Detta engagemang är mer eller mindre ideellt men ger enligt Maggi ett fantastiskt nätverk.

– Vi står inför samma utmaningar som humanvården, men för oss ligger inte samma fokus på patienten eftersom det tar lång tid att utveckla strålskador. Antalet bilddiagnostiska undersökningar har ökat i samma takt som sällskapsdjurens status och det gäller att säkra arbetsmiljön för dem som arbetar med bilddiagnostik, avslutar Maggi. ■



Man får många remisser till enheten för bilddiagnostik. Maggi tycker det är bra när personalen själv kan välja metod utifrån en speciell frågeställning.

HANS TJÄLVE, leg veterinär, VMD, seniorprofessor,
 PETER EKSTRÖM, leg veterinär, klinisk utredare veterinärmedicin,
 SUSANNE STENLUND, leg veterinär, VMD, klinisk utredare veterinärmedicin,
 ANNA-KARIN BENGTTSSON, leg sjuksköterska, biverkningshandläggare och
 SARA BODEBY, leg apotekare, biverkningshandläggare*

Läkemedelsbiverkningar hos djur 2016, del 4

Biverkningar hos hund för läkemedel som verkar på olika organsystem

I en serie artiklar i Svensk Veterinärtidning redogörs för de misstänkta biverkningar hos djur som rapporterats till Läkemedelsverket under 2016. Två av dessa artiklar rör hund där den första (SVT 9/17) beskrev rapporter för vacciner, antiparasitära medel och antibiotika. I föreliggande artikel beskrivs rapporter för läkemedel som verkar på olika organsystem. Läkemedlen har grupperats efter användningsområden, enligt den indelning som används i ATC-klassificeringen.

NSAID

ATCvet-gruppen "QM – Rörelseapparat" rör hundar som behandlats med NSAID (icke-steroida antiinflammatoriska medel) (Figur 1). 22 av rapporterna rör hundar som fått meloxicam (20 stycken Metacam, en Metacam + Loxicom och en Metacam + Rheumocam), fyra rapporter rör hundar som fått karprofen (Rimadyl vet), fem rapporter rör hundar som fått firocoxib (Previcox), två rapporter rör hundar som fått cimicoxib (Cimalgex), två rapporter rör hundar som fått robenacoxib (Onsior) och två rapporter rör hundar som fått pentosanpolysulfat (Cartrophen vet).

De flesta rapporterna gäller hundar som reagerat med kräkningar och diarréer, som i flera fall var blodblandade. Hundarna blev oftast sjuka inom några dagar efter att behandlingarna inletts. De flesta hundarna återhämtade sig,

ibland efter intensivbehandling, men i några fall dog hundarna eller avlivades.

Här återges kortfattat några fallbeskrivningar där hundarna dött eller blivit mycket sjuka. En hund (yorkshireterrier, 6 år) som gavs Metacam oral suspension (meloxicam) postoperativt började kräkas och fick blodig diarré under kvällen på behandlingsdag tre. Hunden behandlades med vätska, antibiotika och syrgas men blev under natten allt sämre.

Ultraljud indikerade fri vätska i buken och peritonit och hunden avlivades i mycket dålig kondition. Hos en hund (dvärgschnauzer, 6 år) som postoperativt fått Metacam oral suspension sågs efter fem dagar ett kraftigt sänkt allmäntillstånd, blodig diarré, kräkningar och hematuri. Hunden fick vätska och antibiotika men den blev sämre och dog. Obduktion visade tecken på en akut cirkulationsrubblning, med kraftig blodöverfyllnad i många organ. I magsäcken fanns ett flertal blödningar i kardia- och fundusområdena och ett blodigt och vattnigt innehåll sågs i hela magtarmkanalen. Till en hund (jämthund, 7 år) med en hälsa ordinerades Cimalgex tuggtabletter (cimicoxib). Hunden fick samma dag som denna behandling inleddes även två injektioner (en i bogleden och en i armbågsleden i höger framben)



FIGUR 1. I rapporteringen om hundar som behandlats med icke-steroida antiinflammatoriska medel har de flesta hundarna reagerat med kräkningar och diarréer.

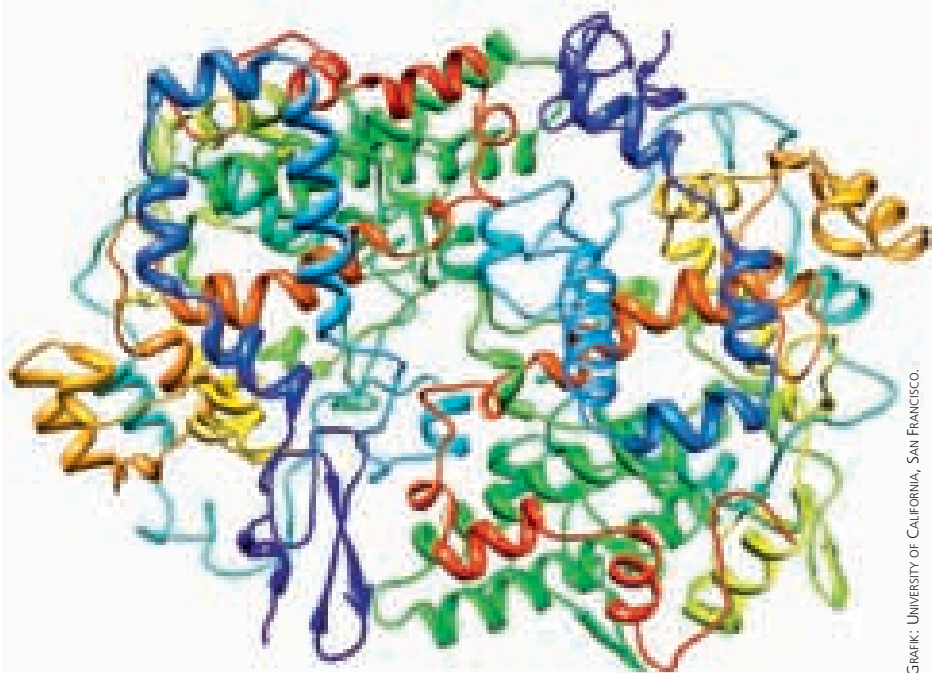
av Depo-Medrol (metylprednisolon). Daglig behandling med Cimalgex tuggtabletter fortsatte sedan och hunden fick efter cirka 4,5 veckor svart diarré och ett kraftigt nedsatt allmäntillstånd. Hunden togs fem dagar senare till en klinik med symtom på hypovolemisk chock, som inte gick att häva och den avlivades. Obduktion visade ulcerationer i magen och peritonit. En hund (rotweiler, 8 år) fick under en vecka Previcox-tabletter (firocoxib) i dubbel dos. Den började sedan kräkas och blev mycket dålig (chockreaktion). Laparotomi visade fri vätska i buken och ett perforerande sår i övergången mellan pylorus och duodenum. Såret syddes ihop och hunden återhämtade sig långsamt.

Hos en hund (blandras) som i samband med en operation först fick Metacam tuggtabletter och sedan en injek- ➤

- tion av Metacam sågs en ökad blödningsbenägenhet. En hund (shih tzu) som fick en injektion av Metacam fick en knöl på injektionsstället i nacken. En hund (springer spaniel) som fick Previcox tabletter blev efter två dagar orolig, verkade rädd och kunde inte sova. Behandlingen avbröts och hunden blev bättre. Hos en hund (greyhound) som gavs Rimadyl vet tuggetabletter (karprofen) sågs efter tolv timmar svullna läppar och neurologiska symtom med tecken på balansproblem. Hos en hund (golden retriever) som fick Rimadyl vet (först injektionsvätska, sedan tabletter) sågs efter fyra veckor utslag på nos, axiller, tassar och trampdynor. Hunden fick kortison och blev snabbt bättre. Det är i detta fall troligen fråga om en allergi.

Verkningsmekanism

De farmakologiska effekterna av NSAID, dvs de antiinflammatoriska, analgetiska, antipyretiska och trombocytaggregationshämmande effekterna, beror på att de hämmar enzymet cyklooxygenas (COX) som metaboliserar arakidonsyra till prostaglandiner och tromboxaner. COX finns som två isoenzymer, COX-1 och COX-2. COX-1 finns uttryckt i de flesta vävnader och är involverat i normal vävnadshomeostas. COX-2 är inducerbart och aktiveras i inflammatoriska celler när dessa aktiveras av cytokiner. De antiinflammatoriska och analgetiska effekterna av NSAID beror främst på att de hämmar COX-2. Hämmningen av prostaglandinsyntesen ligger även bakom många av de biverkningar som NSAID kan ge, såsom skador på magtarmkanalens slemhinna, njurskador, leverskador och blödningar. Den vanligaste biverkningen är negativa effekter på magtarmslemhinnan. I magtarmslemhinnan är COX-1 ansvarigt för syntesen av prostaglandiner, som hämmar syrasekretion och ökar mukusproduktion och därigenom skyddar slemhinnan (Figur 2). När denna effekt störs genom inverkan av NSAID kan inte normal slemhinnefunktion upprätthållas. Det finns NSAID som relativt ospecifikt hämmar både COX-1 och COX-2. Ett exempel är flunixin. Meloxicam och karprofen är exempel på NSAID som har sin huvudsakliga effekt riktade mot COX-2. Man brukar kalla sådana



GRAFIK: UNIVERSITY OF CALIFORNIA, SAN FRANCISCO.

FIGUR 2. Modell av cyklooxygenas-1. I magtarmslemhinnan är COX-1 ansvarigt för syntesen av prostaglandiner, som hämmar syrasekretion och ökar mukusproduktion och därigenom skyddar slemhinnan.

NSAID för COX-1-sparande. Coxiber är en grupp NSAID som mer specifikt hämmar COX-2. Hit hör robenacoxib, cimicoxib och firocoxib. Det anges att de COX-1-sparande och de COX-2-selektiva NSAID-preparaten ger färre gastrointestinala biverkningar än de preparat som relativt ospecifikt hämmar både COX-1 och COX-2. Eftersom hundar är mycket känsliga för NSAID kan dock även NSAID med huvudsaklig verkan riktad mot COX-2 ge effekter på magtarmslemhinnan. Om NSAID ges tillsammans med kortikosteroider ökar risken för skador på magtarmslemhinnan. Leverskador kan framkallas både av NSAID som ospecifikt hämmar COX-1 och COX-2 och av sådana som har sin huvudsakliga effekt riktad mot COX-2. Vad beträffar njurskadorna är det främst de COX-2-inriktade NSAID-preparaten som ger de negativa effekterna.

Överdoserings

En hund (chihuahua, 4 kg, 6 år) med ett bitsår fick på en klinik Metacam injektionsvätska (5 mg/ml) subkutant i den rekommenderade dosen (0,2 mg/kg). Hunden fick samtidigt Bimoxyl vet (amoxicillin), Dexdomitor (dexmedetomidin), Dolorex vet (butorfanol) och

Metadon (humanpreparat). Hunden ordinerades behandling med Metacam oral suspension (1,5 mg/ml) med en dos för 4 kg kroppsvikt. Dagen därpå påbörjades behandling i hemmet och av misstag gavs en dos som var avsedd för en 40-kilos hund, dvs tio gånger för hög dos under hela behandlingstiden (7 dagar). Då hunden blev trött och inte åt togs den åter till kliniken och först då upptäcktes misstaget med den höga dosen. På kliniken var hunden letargisk och lätt dehydrerad och blodprov visade som tecken på en njurskada höga kreatininvärden i blodet. Under de två följande dagarna sågs hypoalbuminemi och leukocytos, och hunden fick därefter under två dagar svart faeces. Kreatininvärdena övergick dock till att bli normala. Hunden behandlades med Ringer-acetat, Nexium (esomeprazol, protonpumpshämmare), Cytotec (misoprostol, prostaglandin som har slemhinneskyddande effekt), Sucralan (sukralfat, aluminiumsackarossulfat, har slemhinneskyddande effekt), Doctacillin (ampicillin) och Temgesic (buprenorfin). Hunden fick även plasmatransfusion. En explorativ laparotomi gjordes för att undersöka om det fanns ulcerationer i mage eller tarm, men detta visade sig inte vara fallet. Efter

en vecka på kliniken kunde hunden tas hem och den återhämtade sig sedan.

En annan hund (west highland white terrier, 6,5 kg, 3 år) med en bruten tå fick på förmiddagen på en klinik Metacam injektionsvätska (5 mg/ml) subkutant i den rekommenderade dosen (0,2 mg/kg). På eftermiddagen efter hemkomsten fick hunden av misstag Metacam oral suspension (1,5 mg/ml) i en dos avsedd för en 60 kilos hund, dvs cirka nio gånger för hög dos. Dagen därpå upptäcktes misstaget och hunden togs åter till kliniken. Det anges i rapporten att hunden inte visade några kliniska symtom förutom röda slemhinnor och blodprov visade inga tecken på lever- eller njurskada.

URIN- OCH KÖNSORGAN

Det finns sju rapporter inom ATCvetgruppen "QG – Urin- och könsorgan". Två av dessa rapporter rör Galastop vet oral lösning (kabergolin), en dopamin-D2-agonist som genom att hämma prolaktinfrisättningen från hypofysen undertrycker mjölkproduktionen. En tik (jack russel terrier), som behandlades med Galastop vet på grund av skendräktighet, blev orolig, skakade och flåsade under ett dygn efter tillförseln. En annan tik (blandras) med en mjölkproducerande juvertumör behandlades med Galastop vet och blev efter två dagar neurologiskt påverkad med muskelspasmer.

Det finns två rapporter för Alizin vet (aglepriston, ett abortivum). En tik (lapphund), som fick Alizin vet injektionsvätska, blev slö och vinglig (Figur 3). En annan tik (jack russel terrier) som fick Alizin vet fick diarré, ville inte äta och blev loj.

Hos en hanhund (chinese crested powder puff) som fick en injektion av Promon vet (medroxiprogesteron) mot satyromani (överdriven könsdrift) sågs efter ett par månader multipla juvercystor och ett lågmalignt karcinom i juvret. Juvret opererades bort. Det anges i produktresumén för Promon vet att det kan förekomma utveckling av juvertumörer. En tik (schäfer) som fick Incurin tabletter (östriol) mot urininkontinens sågs polydipsi och polyuri. Tillståndet gick över när behandlingen sattes ut. Hos en tik (schweizerstövare) som fick Propa-



FOTO: LHMBOX

FIGUR 3. En lapphundstik som fick Alizin vet injektionsvätska, blev slö och vinglig.

line vet sirap (fenylpropanolamin, en alfa-1-receptoragonist) mot urininkontinens sågs onormalt hög puls och andningsfrekvens.

HORMONER

Det finns åtta rapporter för Suprelorin-implantat (deslorelin), som är en gonadotropin-releasing-hormon-receptor-agonist (GnRH-agonist) som används för att framkalla tillfällig ofruktsamhet hos hanhundar. En hund (kinesisk nakenhund) fick kort efter insatt Suprelorin-implantat en svullnad på platsen för ingreppet. Efter ett år utvecklades en främmandekroppsreaktion med neoplas i subkutis bestående av keratin blandat med så kallade ghost-celler. Patologisk-anatomisk diagnos: benignt pilomatrixom. Nybildningen opererades bort. Hos en hund (tax) sågs alopeci bilateralt vid öronbaserna, runt ögonen, längs med låren och ventralt på buk och bröst en kort tid efter att den fått ett Suprelorin-implantat. En hund (irish softcoated wheaten terrier) rapporterades bli trött, muskelfattig och orkeslös cirka tre månader efter att den fått ett Suprelorin-implantat. Hunden blev återställd efter cirka sex månader. En hund (labrador retriever) fick urininkontinens ungefär en månad efter insatt implantat. En

hund (blandras) fick minskad testikelstorlek och könsdrift cirka tre veckor efter att den fått ett Suprelorin-implantat. Könsdriften återkom snabbare än beräknat (efter sex månader) trots en kvarstående minskning av testikelstorleken. Hos en hund (working kelpie) rapporterades helt utebliven effekt av implantatet, både vad avser testikelstorlek och beteende. En hund (storpudel) blev aggressiv efter att den fått ett implantat. Hos en hund (alpenländische dachsbracke) sågs upprepade kramp-anfall cirka två veckor efter att den fått ett implantat. Det anges i produktresumén för Suprelorin att det i sällsynta fall kan förekomma biverkningar såsom lokala reaktioner på applikationsplatserna, pälsrelaterade besvär (alopeci), urininkontinens och tillfälliga beteendeförändringar med utvecklande av aggression.

Hos en hund (labrador retriever) som fick Vetoryl (trilostan) kapslar, som är ett medel mot Cushings syndrom (hyperadrenokorticism), sågs svullnader i tredje ögonlocken i båda ögonen samt måttlig uveit i höger öga.

IMMUNOLOGISKA MEDEL

Det finns fyra biverkningsrapporter för hundar med atopisk dermatit som ➤

- behandlats med ciklosporin (tre rapporter för Atopica vet kapslar och en rapport för Sporimmune vet oral lösning). Hos en hund (tax) som fick Atopica vet under två månader sågs polyuri och polydipsi. Veterinären antar att detta orsakats av en kraftig glukosuri eftersom blodglukoshalterna inte varit förhöjda. Glukosurin försvann då Atopica vet sattes ut och återkom när behandlingen påbörjades igen. Hos en hund (engelsk setter) som fick Atopica vet under åtta veckor sågs rastlöshet/hyperaktivitet på kvällarna och blodprov visade att hunden hade leukopeni. Hos en hund (strävhårig foxterrier) som stod på Atopica vet gjordes avbrott i behandlingen två veckor innan och två veckor efter att hunden vaccinerades. I samband med att Atopica vet-behandlingen återupptogs fick hunden diarré med slem och blod. Denna reaktion har observerats vid tre tillfällen. Hos en hund (border collie) som fick Sporimmune vet sågs

efter cirka fyra månaders behandling en hyperplastisk dermatit.

En hund (berner sennen) med kronisk tarminflammation (protein losing enteropathy) fick Sporimmune vet oral lösning och blev efter fyra dagars behandling stel och stapplig, ville inte stå upp och verkade ha ont i hela kroppen. Hunden piggade till cirka 20 timmar efter Sporimmune-givan, men den fick ånyo samma reaktion efter nästa dos.

Det finns fyra rapporter om hundar som fått Immucept Heska immunterapi. En hund (shiba inu) med atopisk dermatit fick initialt subkutana Immucept-injektioner enligt rekommenderat dos-schema. Efter de två första doserna med respektive 0,05 ml och 0,1 ml reagerade hunden med tilltagande klåda och ödem vid läpparna (Figur 4). På grund av denna reaktion fortsatte behandlingen med utspädd lösning (spädning 1:10). Av den utspädda lösningen gavs först

0,5 ml utan problem. Då hunden två veckor senare gavs 1 ml reagerade den med kräkning och blodtrycksfall och den "svimmade av". Hunden återhämtade sig efter en stund och hade då svullna läppar. Den fick kortison och immunterapi avbröts. En hund (dvärgpudel) med atopisk dermatit som under en tvåveckorsperiod fått ett par injektioner av Immucept Heska fick brunt sekret runt ögonen och kraftig klåda. Diagnos: akut blefarit (ögonlocksinflammation) av purulent karaktär. Hunden fick ögondroppar (Terracortil med Polymyxin B) och Atarax-tabletter (hydroxicin, antihistamin) varvid ögonreaktionen läkte ut. En hund (labrador retriever) med en allergi reagerade efter cirka

två månaders Immucept-behandling med bland annat klåda, små sår i huden och extremt torra och spruckna trampdynor. Hunden fick Medrol (metylprednisolon) varvid symtomen försvann. Hos en hund (bullterrier) med atopisk dermatit som under cirka tre veckor fått Immucept Heska sublingual immunterapi (SLIT) sågs rodnad och blödande blåsor i munnen. Behandlingen avbröts och symtomen klingade av.

NERVSYSTEMET

Det finns tre rapporter om hundar som sederats med samtidiga injektioner av Dexdomitor (dexmedetomidin) och Dolorex vet (butorfanol). I två fall rapporterades att hundarna (en border collie och en blandras) reagerat med hyperventilation följt av andningsuppehåll och därefter fått blå munslemhinna. Hundarna fick Ringer acetat, syrgas och som antidot Antisedan vet (atipamezol) och återhämtade sig. Den tredje hunden (jämthund) fick kraftiga krampfall 15–20 minuter efter injektionen av Dexdomitor och Dolorex vet. Hunden fick Antisedan vet, Stesolid och Ringer acetat och återhämtade sig. En hund (golden retriever) sederades med Dexdomitor och Torbugesic vet (butorfanol) och fick sedan Antisedan vet. Den blev trots antidotbehandlingen mycket trött under cirka åtta timmar och hade därefter kräkningar och diarré. En hund (minibullterrier) som sederades med Domitor vet (medetomidin) och Dolorex vet och därefter fick Antisedan vet reagerade efter ett par timmar med sår och blåsor i ljumskarna och på tassarna. Hunden behandlades hemma av djurägaren med zinkpasta och hudreaktionerna klingade då av. Hos en hund (jack russel terrier) som fick Sileo munhålegel (dexmedetomidin) blev tandköttet starkt irriterat på båda sidorna i munnen. En hund (golden retriever) som fick Sileo munhålegel blev väldigt trött, mycket vinglig och fick en sänkt andningsfrekvens. Den var återställd dagen därpå. En hund (petit brabançon) som fick injektioner av Vetergesic vet (buprenorfin) som postoperativ smärtlindring blev desorienterad, verkade hallucinera, kände inte igen husse och matte, kunde inte komma till ro och vägrade att lägga sig under flera timmar trots att den ver-



FOTO: MAJA DUJAT

FIGUR 4. En shiba inu med atopisk dermatit reagerade efter subkutana Immucept-injektioner med tilltagande klåda och ödem vid läpparna. Arkivbild.

kade trött. Tillståndet avklingade långsamt under ett par dagar. En hund (s:t bernhardshund) som behandlades med Fenemal (fenobarbital) på grund av idiopatisk epilepsi fick efter behandlingsstart perioder med diarré. En rapport rör en hund (cavalier king charles spaniel) med ledsmärta som under en längre tid behandlats med Gabapentin (gabapentin, en analog till gamma-aminosmörtsyra (GABA), humanpreparat där indikationerna är perifer neuropatisk smärta och tilläggsbehandling vid vissa typer av epilepsi). I samband med doshöjning utvecklades en akut kraftig pankreatit. Detta är en känd men sällsynt biverkan av gabapentin inom humanmedicinen. En hund (blandras), som inför en eutanasi sederades med Dolorex vet och Cepetor vet (medetomidin) och sedan gavs Euthanival vet (pentobarbital) reagerade med bland annat flera djupa andetag innan den slutligen dog.

Det finns nio rapporter för Pexion (imepitoin, tabletter) som är ett antiepileptikum. En hund (tollare) med idiopatisk epilepsi blev efter den första Pexion-dosen hyperaktiv, fick ökad aptit och ylade. Behandlingen avslutades efter ett par dagar varvid symtomen upphörde. En hund (dobermannpinscher) sattes efter två episoder med kramper på behandling med Pexion och reagerade då med letargi och ataxi. Pexion-dosen halverades men symtomen kvarstod och beslut togs då om avlivning. En hund (shih tzu) som hade sporadiska epileptiska anfall fick efter två till tre dagars Pexion-behandling krampfall och blev därefter apatisk. Den återhämtade sig efter ett par timmar. En hund (lancashire heeler) som hade haft allvarliga krampfall behandlades med gott resultat med Pexion. Efter cirka en månads Pexion-behandling fick dock hunden ett anfall med muskelspasmer i höger fram- och bakben som varade några minuter. Behandlingen fortsatte sedan med Pexion utan några problem. En hund (beagle) med epileptiska anfall blev efter en tids Pexion-behandling letargisk och fick förhöjda leverenzymvärden (ALAT, BASP (basiskt fosfatas) och GGT (gamma-glutamyltransferas)). En hund som fick Pexion gick upp i vikt. Hos en hund (dvärgpudel) som fick Pexion sågs



FOTO: KARL HOLM

FIGUR 5. Hos en dvärgpudel som fick Pexion sågs proteinuri, polydipsi och polyuri.

proteinuri, polydipsi och polyuri (Figur 5). Hos två hundar sågs inflammationer i bukspottskörteln. Det anges i produktresumén för Pexion att det kan uppträda milda och vanligtvis övergående biverkningar, såsom (ordnat efter fallande förekomst) polyfagi, hyperaktivitet, polyuri, polydipsi, trötthet, hypersalivering, kräkningar, ataxi, apati och diarré. Det anges vidare att det farmakologiska svaret på imepitoin kan variera och att effekten ibland kan vara ofullständig.

HUD

Det finns tre rapporter för hundar med klåda som behandlats med APOQUEL-tabletter (oklacinib), som är en hämmare av januskinas (JAK). Cytokiner är en grupp små proteiner som bland annat bildas vid immunisering och infektioner och fungerar som signalsubstanter mellan olika celler, främst inom immunsystemet. I gruppen ingår bland annat interleukiner och interferoner. Januskinas är en familj enzymproteiner med fyra medlemmar (JAK-1, JAK-2, JAK-3 och TYK-2 (tyrosinkinas-2)), som binder till och aktiverar receptorer för en del cytokiner, främst sådana som är involverade i patogenesen för allergier och inflammationer. Oclacinib hämmar särskilt JAK-1 och JAK-3, vilket gör att inflammationer och klåda vid allergier kan lindras. JAK-hämmare, såsom

oklacinib, är små molekyler som kan ges oralt.

Hos en hund (labrador retriever) som fick APOQUEL för klåda sågs efter cirka två veckors behandling ryckningar/ticks i framkroppen och ansiktet som pågick några minuter åt gången, främst när hunden sov. Hos en hund (schäfer) som behandlades för klåda sågs diarré och aptitlöshet, som upphörde då APOQUEL-behandlingen avslutades. En annan schäfer som behandlades för klåda fick under de första behandlingsdagarna med APOQUEL kräkningar och lös avföring. Dessutom sågs kraftigt förhöjda serum-triglycerider. Hundens allmäntillstånd stabiliserades sedan.

HJÄRTA OCH KRETSLOPP

Hos en hund (shetland sheepdog) med myxomatös mitralisklaffdegeneration som fick Vetmedin vet (pimobendan) sågs diarré. Hunden hade sedan tidigare kända magtarmproblem. Hos en hund (yorkshireterrier) med hjärtfel sågs efter cirka åtta månaders Vetmedin vet-behandling blod i urinen. Behandlingen avbröts och hunden fick antibiotika, varvid symtomen upphörde. Då Vetmedin-behandlingen återupptogs sågs åter blod i urinen. Det anges även att hunden hade prostatahypertrofi. En hund (cavalier king charles spaniel, 9,5 kg, 7 år) kom åt och förtärde alla 48 tabletterna ➤

- Vetmedin vet i en burk. Incidenten upptäcktes först tre veckor senare. Hunden hade då blåsljud, som den inte hade haft en vecka innan den åt tabletterna. Blodprov visade även förhöjda värden av laktatdehydrogenas (LDH), som är en biomarkör för hjärtmuskelskada (enzymet LDH frigörs då vävnader skadas). Nivåerna var dock normala av kardiellt troponin och proBNP, som är andra biomarkörer för hjärtmuskelskada (troponiner är proteiner som reglerar muskelkontraktilitet, proBNP är prekursor till natriuretisk peptid av B-typ /BNP/, som bildas i hjärtats myocyter och där återspeglar sträckningen i kammar- och förmaksmuskulaturen). Myxomatös hjärtklaffsdegeneration (som kan påvisas genom detektion av blåsljud) är den vanligaste hjärtsjukdomen hos hund och cavalier king charles spaniel har en predilektion att drabbas av denna sjukdom (1) (Figur 6). Det är således inte ovanligt med blåsljud och förhöjda LDH-värden hos sju år gamla cavalier king charles spaniels och ett samband med förtäringen av Vetmedin vet-tabletterna bedöms därför som osäkert.

ÖGON OCH ÖRON

Inom gruppen "QS – ögon och öron" finns fem rapporter om hundar som fått kraftigt nedsatt hörsel eller blivit döva efter behandling med antiinfektiva örondroppar (två rapporter för Canaural vet och en rapport för respektive Surolan vet, Aurizon vet och Saniotic vet). Det är sedan tidigare känt att hundar kan få hörselnedsättning och dövhet efter behandling med antiinfektiva örondroppar. Orsaken är inte känd, men en trolig mekanism är att preparaten framkallar reaktioner i yttre- eller mellanörat som gör att ljud inte förmedlas in till innerörat (konduktiv hörselnedsättning). Detta kan framkallas av inflammation i yttre- eller mellanörat (otitis externa eller otitis media), allergi med vätska i mellanörat (serös otitis media), förtjockning eller sklerotisering av trumhinnan eller stelhet i benkedjan i mellanörats ben (osteoskleros). En direkt skada på hårcellerna eller andra strukturer i innerörat eller på hörselnerven är även en möjlighet. Det är känt att detta kan framkallas av en del läkemedel, t ex aminoglykosidantibiotika och polymyxin



FOTO: JENNY SVENNAS-GILLNER, SLU

FIGUR 6. Myxomatös hjärtklaffsdegeneration är den vanligaste hjärtsjukdomen hos hund och cavalier king charles spaniel har en predilektion att drabbas.

B när dessa når innerörat via den systemiska cirkulationen.

ÖVRIGT

En rapport rör en hund (norfolkterrier) med regurgitationer/kräkningar som fick Esomeprazol STADA injektionsvätska (esomeprazol, protonpumpshämmare) intravenöst och efter en minut blev desorienterad, vinglig, kunde inte resa sig, saliverade och defekerade. Den återhämtade sig efter en timme. En hund (golden retriever) med atopi fick Vialerg-(cetirizin, antihistamin)-tabletter och blev trött, dämpad, ostadig och flåsig.

SUMMARY

Adverse reactions to veterinary drugs reported in Sweden during 2016, part 4

A series of articles in Svensk Veterinärtidning describe the adverse drug reactions in animals reported to the Swedish Medical Products Agency during 2016. Two of these articles concern adverse drug reactions reported in dogs: A previous article deals with vaccines, anti-parasitic agents and antibiotics and the present article deals with drugs acting on different organ systems. A considerable number of reports were received for dogs treated with NSAID. In most

instances, the dogs showed signs of gastrointestinal injuries with vomiting and diarrhoea. In many cases the injuries were severe and some of the dogs died. There were also several reports of adverse reactions for drugs acting on the genital, immunological and nervous systems. For anti-infective ear drops there were some reports of deafness or decreased hearing.

Referens

1. Häggström J. Hjärtsjukdom hos hund och katt – Bakgrundsdokumentation. Information från Läkemedelsverket, 2005, 16, Supplement 1, 7–14.

*HANS TJÄLVE, leg veterinär, VMD, seniorprofessor, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.

PETER EKSTRÖM, leg veterinär, klinisk utredare veterinärmedicin, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.

SUSANNE STENLUND, leg veterinär, VMD, klinisk utredare veterinärmedicin, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.

ANNA-KARIN BENGTSOON, leg sjuksköterska, biverkningshandläggare, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.

SARA BODEBY, leg apotekare, biverkningshandläggare, Enheten för Läkemedelssäkerhet, Läkemedelsverket, Box 26, 751 03 Uppsala.

Hoof wall separation disease (HWSD)

Ärftlig sjukdom hos connemara-ponny

HWSD eller hoof wall separation disease är en genetisk sjukdom som förekommer hos connemara-ponnyn. Hos drabbade ponnyer separerar hovväggen från de vikt bärande delarna av hoven. Författarna vill uppmärksamma veterinärkåren på detta, ibland svårupptäckta, lidande.



från fältet

Författarna blev uppmärksammade på hoof wall separation disease (HWSD) genom en connemara-ponny som inköptes via en hästhandlare till en ridskola där vi har uppdrag som veterinär respektive hovslagare. Ponnyn var nyligen importerad från Irland, vilket är connemaras ursprungsland. Den hade genomgått svensk veterinärbesiktning utan anmärkningar på hovarna. Denna ponny fungerade i ridningen men hovslagaren uppmärksammade problemet vid skoning. Separationen syntes tydligt, det gick att fästa skor men ljudet vid sömningen var tydligt avvikande och lät ihålligt (Figur 1 och 2).

HWSD är en sjukdom som innebär att dorsala hovväggen separerar utanför vita linjen på alla fyra hovarna. Lidandet är genetiskt och finns identifierat i rasen connemara, som är en vanligt förekommande ponnyras i Sverige. Sjukdomen kan yttra sig i varierande allvarlighetsgrad. I milda fall kan symtomen vara mycket subtila och kan missas, ibland kan hästen användas som ridhäst med särskild omvårdnad såsom täta verkningar och skoningar och i allvarligare fall blir hästen kroniskt halt.



FIGUR 1. Hov med HWSD där den dorsala delen av hovväggen har separerat från underliggande vävnad.

FOTO: LINN PALANDER



FIGUR 2. Upplyft hov med tydlig separation av hovväggen.

FOTO: CECILIA GUSTAFSSON

KLINISK PRESENTATION

Sjukdomen debuterar tidigt i ponnyns liv. Hovväggseparationen sker före sex månaders ålder. Dorsala delen av hovväggen separerar från underliggande

vävnad distalt ifrån och bryts lätt. Hovväggen kan då inte längre bära kroppsvikten fullt ut, sulans horn får ökad belastning och sulhornsproliferation uppstår. Hornet vid kronranden förblir ➤

- intakt. De drabbade hästarna är för övrigt helt normala och inga andra ekto-dermala strukturer är involverade. Tillståndet förvärras ofta när klimatet ändras från torrt till fuktigt eller vice versa. Det är vanligt med följsjukdomar såsom fång och hovbensrotation.

Strukturella förändringar på makro- och mikronivå

Hästen är ett tågående djur med stor belastning på varje hov. En connemara-ponny väger cirka 400–450 kg, varje hov belastas då stillastående med minst 100 kg. Vid rörelse ökar belastningen beroende på hastigheten till upp till det dubbla. Hos en frisk hov tas huvuddelen (ca 90 %) av kraften upp i det innersta hovväggs-lagret, lamellagret. Vid HWSD förlorar lamellerna sitt stöd av hovväggen, vilket ger överbelastning av dessa (Figur 3). Det kan då orsaka laminit (fång) och som följd hovbensrotation. Den ökade belastningen på sulan som uppstår när hovväggen inte bär kan ge sulläderhudsinflammation och därmed hälta.

Hovens horn består av keratin, ett svavelhaltigt protein. Keratinet i kronranden är väldigt likt keratinet i den förhornade hovväggen (stratum medium) förutom att keratinet i hovväggen är cysteinrikt. Man tror att detta cysteinrika protein stabiliserar hornväggen med disulfidbindningar. Det som händer i hornet på HWSD-ponnyer är att proteaset som bryter disulfidbindningarna förekommer i hög omfattning eftersom genen SERPINB11 inte uttrycks i normal omfattning. SERPINB11 kodar nämligen för en proteashämmare. Finns inte proteashämmaren får proteaset fritt spelrum och bryter ner disulfidbindningarna.

GENETIK

Sjukdomen följer autosomal recessiv nedärvning. De drabbade ponnyerna är alla homozygota för den muterade genen SERPINB11 som finns i kromosom 8. Den defekta genen måste alltså komma från båda föräldrarna för att sjukdomen ska uppträda, vilket gör att man kan förutsätta att båda föräldrarna är bärare av defekten vid sjukdom. Heterozygota ponnyer har inga symtom. Man har genom omfattande provtag-



FIGUR 3. Vid HWSD förlorar lamellerna sitt stöd av hovväggen, vilket kan orsaka fång och som följd därav hovbensrotation.

ningar funnit att ca 15 procent av connemara-ponnyerna är bärare av den muterade genen.

PROVTAGNING

Fallbeskrivningens ponny visade sig vara homozygot för mutationen i SERPINB11-genen. Prov tas från helblod eller hårsäckar från tagel. Husdjursgenetiska laboratoriet, SLU, Uppsala, analyserar DNA i hårsäckar. Remiss och anvisningar finns på deras hemsida www.slu.se/hgenlab. Resultatet av gen-testet kan bli:

N/N: Ponnyen bär inte på HWSD-anlaget och kan inte få drabbade föl.

N/HWSD: Ponnyen har en kopia av HWSD-anlaget, är anlagsbärare. Ponnyen blir inte själv drabbad men kan få drabbade föl tillsammans med en annan anlagsbärare.

HWSD/HWSD: Ponnyen bär HWSD-anlaget i dubbel uppsättning och är drabbad av HWSD.

AVELSARBETE

Connemarasens moderförening på Irland, CPBS, (www.cpbs.ie) har från 2016 infört att alla ponnyföl HWSD-testas i samband med härstamningskontrollen som utförs vid chipmärkning och identifiering. Resultatet stämplas in i hästpasset. På undersökningen av 2016 års föl visade det sig att mindre än en procent var drabbade men nästan 23

procent var anlagsbärare. För att inte minska genpoolen för rasen drastiskt rekommenderas det att anlagsbärare kan fortsätta att användas i aveln. Ston som inte testas bör endast betäckas med hingstar som är N/N och om man önskar betäcka med en hingst som är anlagsbärare bör stoet först testas och vara N/N.

I Sverige reglerar djurskyddslagstiftningen vårt avelsarbete. Avel som kan innebära lidande för djuren är förbjuden. Enligt Jordbruksverkets föreskrifter (SJVFS 2009:28) får man använda en ponny i avel som är anlagsbärare av HWSD men i så fall måste den andra parten i parningen vara testad fri från HWSD-anlaget.

Svenska Connemarasällskapet, SCS, (www.connemara-ponny.org) har antagit samma regelverk som den irländska CPBS för kontroll av föl i samband med härstamningskontrollen men detta är i skrivande stund inte godkänt av Jordbruksverket. En del av avelshingstarna är testade på frivillig basis och dessa har möjlighet att få resultaten publicerade på SCS hemsida.

*ANNE HAGLUND, leg veterinär, specialistkompetens i hästens sjukdomar, Saxtorps Hästklänik AB, Björnhusvägen 6, 261 93 Saxtorp.
LINN PALANDER, hovslagare, Tingsvägen 40, 297 31 Degeberga.

DAGS ATT HÖSTSTÄDA!

Minska risken för
kolik* hos hästen i
vinter genom en
korrekt avmaskning



EFFEKT MOT:

- små blodmaskar
- stora blodmaskar
- bandmaskar



*Bost, R. et al (2013) The association between gastrointestinal parasites and colic in Swedish horses: a case-control study. Vet Parasitology 195: 215-216:180-5

ORION

CYDECTIN® VET. CYDECTIN® COMP VET.

omaxolone

omaxolone, praziquantel

Cydectin® vet. Omoxolone och praziquantel. Accepterat, ATC vet kod: Q5MB03. Därslag: Hst. Indikationer: För behandling av infektioner med stora och små strongyler, Fasciola, Cyathostomum, Habronema, Triodontophorus, Strongylus och Gasterophilus. Rundermaskinfektioner behandla ej för under 8 veckors ålder. Biverkningar: Ingen. Dosering: 1 ml/kg kroppsvikt i vatten eller i foder. Kontraindikationer: Ingen. Användningsföretag: Orion. Cydectin® vet. Omoxolone och praziquantel. Accepterat, ATC vet kod: Q5MB03. Därslag: Hst. Indikationer: För behandling av infektioner med stora och små strongyler, Fasciola, Cyathostomum, Habronema, Triodontophorus, Strongylus och Gasterophilus. Rundermaskinfektioner behandla ej för under 8 veckors ålder. Biverkningar: Ingen. Dosering: 1 ml/kg kroppsvikt i vatten eller i foder. Kontraindikationer: Ingen. Användningsföretag: Orion.

Cydectin® comp vet. Omoxolone + praziquantel och praziquantel. Accepterat, ATC vet kod: Q5MB03. Därslag: Hst. Indikationer: För behandling av infektioner med stora och små strongyler, Fasciola, Cyathostomum, Habronema, Triodontophorus, Strongylus och Gasterophilus. Rundermaskinfektioner behandla ej för under 8 veckors ålder. Biverkningar: Ingen. Dosering: 1 ml/kg kroppsvikt i vatten eller i foder. Kontraindikationer: Ingen. Användningsföretag: Orion. Cydectin® comp vet. Omoxolone + praziquantel och praziquantel. Accepterat, ATC vet kod: Q5MB03. Därslag: Hst. Indikationer: För behandling av infektioner med stora och små strongyler, Fasciola, Cyathostomum, Habronema, Triodontophorus, Strongylus och Gasterophilus. Rundermaskinfektioner behandla ej för under 8 veckors ålder. Biverkningar: Ingen. Dosering: 1 ml/kg kroppsvikt i vatten eller i foder. Kontraindikationer: Ingen. Användningsföretag: Orion.

För ytterligare information se FVGL

ORION
PHARMA
ANIMAL HEALTH



ÄR DET DAGS FÖR SENIOR- KONTROLL?

Gör livet bättre för äldre katter

Ålderstecken är inte alltid synliga för kattägaren, därför är det som veterinär viktigt att påminna om vikten av regelbundna seniorkontroller och att i samband med dem tala om nutritionens vikt*.

Genom att ordinaera anpassad kost, och/eller medicinerig vid sjukdom, kan man hjälpa till att bromsa åldersprocessen hos katten.

*ROYAL CANIN PÅMINNAR BUREAU



VETERINARY DIET





Epizteln sammanfattar sensommarens utbrott av newcastlesjuka i Kalmar län, beskriver den svenska



smittspårningen kopplad till en häst i Tyskland med infektiös anemi och beskriver en misstanke om afrikansk svinpest som kunde avfärdas. Texten är sammanställd av Madeleine Gertzell, Jordbruksverket.

UTBROTT AV NEWCASTLESJUKA I KALMAR LÄN

Den 17 augusti konstaterades att en värphönsbesättning med 4 000 fjäderfä drabbats av newcastlesjuka i Kalmar län. Besättningen provtogs för newcastlesjuka efter att man sett en kraftig nedgång i äggproduktionen och en ökad förekomst av skinnägg. Proverna analyserades på SVA och var positiva avseende paramyxovirus typ 1 med PCR. Sekvensering visade att det rörde sig om en högvirulent stam, dvs diagnosen newcastlesjuka ställdes. Arbetet med att avliva djuren i den drabbade besättningen och att sanera anläggningen påbörjades snabbt och Jordbruksverket beslutade om restriktioner i området för att förhindra att smittan skulle sprida sig. Det infördes även ett skyddsområde med tre kilometers radie kring gården och ett övervakningsområde med tio kilometers radie.

Newcastlevirus angriper fåglarnas nervsystem, andningsorgan och tarm. Symtomen på newcastlesjuka kan variera avsevärt och påverkas av virusstam, fåglarnas art, ålder och motståndskraft. Ett eller flera av följande symptom kan ses: nedsatt allmäntillstånd, sänkt äggproduktion, ökad förekomst av skinnägg, pigmentförändringar i äggskal, ökad dödlighet (upp till 100 procent), hängande vingar, förlamade ben, vridning av nacken, kramper, cirkelgång (symtom från centrala nervsystemet), andningssvårigheter med eller utan hosta, diarré. I utbrotten av newcastlesjuka under senare år har nedsatt äggproduktion i kombination med skinnägg varit det helt dominerande symtomet.

Infektionen kan överföras genom direktkontakt mellan fåglar och paramyxovirus-1 före-

kommer hos vilda fåglar. Smitta sprids också indirekt med redskap, skor, kläder, fordon, damm och fjädrar. Det är därför viktigt att ha en hög biosäkerhet i stallarna för att undvika att få in smittan i en besättning.

INFEKTIÖS ANEMI HOS HÄST I TYSKLAND

Den 15 augusti fick Jordbruksverket information från tyska myndigheter om att en smittspårning angående infektiös anemi (EIA) hade kopplingar till Sverige. Bakgrunden var att en häst konstaterats smittad i Tyskland och det fanns flera utbrott kopplade till just den hästen. Under 2014 deltog nio hästar från Sverige i en tävling i Tyskland där även den smittade hästen var med.

EIA har inte funnits i Sverige sedan 1960-talet. I flera andra länder förekommer utbrott i varierande omfattning och sjukdomen finns endemiskt i Rumänien och Italien. Om en häst påträffas med EIA får den eller andra hästar som befinner sig på anläggningen inte flyttas innan samtliga har provtagits med negativt resultat två gånger med 90 dagars mellanrum efter att den senast konstaterat smittade hästen avlivats. EIA kan smitta med blodsugande insekter, framför allt bromsar, vilket innebär att även angränsande anläggningar med häst kan drabbas.

Jordbruksverket påbörjade med anledning av uppgifterna från Tyskland ett smittspårningsarbete för att försöka hitta och identifiera de svenska hästar som deltagit i tävlingen. När det gäller smittspårning av hästar är det mer problematiskt än för exempelvis nötkreatur. Eftersom myndigheten saknar information om var

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

olika hästar befinner sig måste vi söka genom de begränsade uppgifter som finns. Sju av de nio hästar de tyska myndigheterna kontaktat Jordbruksverket om finns registrerade i den centrala hästdatabasen. Vi vet däremot inget om de två kvarvarande. Eftersom EIA inte alltid leder till symtom hos hästar som kan föra smittan vidare är det av stort intresse att hitta hästarna och provta dem. Konsekvenserna av att få smittbärande hästar till Sverige är stora och det är viktigt att snabbt hitta hästarna för att begränsa spridningen.

Om EIA

EIA orsakas av ett lentivirus och är nära besläktat med människans HIV, men kan inte smitta till människa. Virusets sprids med blod, vanligen via vektorer. Smittan kan även spridas med förorenade kanyler, blodprodukter, från sto till foster i moderlivet eller via mjölken. Venerisk smitta har också nämnts. Insjuknade hästar som inte dör kan utgöra en smittorisk resten av livet och måste hållas isolerade eller avlivas. Virusmängden i blodet är högst hos akut sjuka, lägre hos kroniskt sjuka och lägst hos symptomlösa bärare av EIA.

Första kliniska tecknet vid infektion är ofta en febertopp, sänkt aktivitet, nedsatt aptit och trombocytopeni. Detta stadium är kort och missas lätt. Andra symtom som sjukdomen kan ge är periodisk feber (upp till 42 °C), anemi, vikttnedgång eller utmärgling, tilltagande svaghet och död. Både akut, kroniskt och subkliniskt förlopp förekommer. Åsnor visar oftast inga symtom.

Efter smitta verkar det vanligaste vara att hästen utvecklar en subklinisk infektion utan tydliga symtom, men hästen bär på viruset och

har också antikroppar mot viruset resten av livet. Infektionen avslöjas oftast då hästens kondition försämrats.

MISSTANKE OM AFRIKANSK SVINPEST AVFÄRDAD

Ett vildsvin som hittats dött i närheten av Knivsta lämnades in för obduktion till SVA i mitten av augusti. Alla vildsvin som hittas döda och som kommer till SVA obduceras och undersöks för afrikansk svinpest oavsett obduktionsbild, inom ramen för den så kallade fallviltsovervakningen. Den utgör en del av Sveriges sjukdomsovervakning för allvarliga sjukdomar hos vilda och domesticerade djur.

Sedan 2014 har afrikansk svinpest etablerats bland vildsvinspopulationer i delar av Baltikum och Polen och under denna period har ett 50-tal svenska vildsvin undersökts, i samtliga fall med negativt resultat. Detta senaste vildsvin hade dock till skillnad från tidigare fall en obduktionsbild som överensstämde med vad man skulle kunna se vid afrikansk svinpest: blödningar i gastrointestinalkanalen, lever och mjälte och petekiella blödningar på flera andra inre organ. Vildsvinet hittades dessutom i ett område med mycket mänsklig aktivitet, nära stora trafikerade vägar och inte långt från Arlanda flygplats. Dessa faktorer stärkte misstanken, varför beslut togs om skyndsamt analys av proverna. Jordbruksverket krisorganisation sattes i beredskap för att snabbt kunna börja arbeta och länsstyrelsen kontaktades. När provsvaret kom visade det dock negativt för afrikansk svinpest.

Risken för introduktion av afrikansk svinpest till Sverige bedöms av SVA sedan ett par år tillbaka som förhöjd. Att ytterligare länder inom EU (Rumänien och Tjeckien) drabbats under sommaren har i sig inte höjt den bedömda risknivån. Ju längre tid som går och ju fler områden och länder som är drabbade, desto högre är dock sannolikheten för att sjukdomen sprids vidare inom EU och till slut kan nå Sverige. Med tanke på detta kontaktades alla medlemsländer tidigare i somras av EU-kommissionen med en uppmaning om att se över sin beredskap.

Tjeckien hade i somras sitt första fall av afrikansk svinpest bland vildsvin trots att landet saknar gräns mot känt smittade länder. Närmaste smittade region är Ukraina som ligger mer än 40 mil från flygplatsen. Fallet inträffade nära en transportled österifrån och man drog slutsatsen att spridningen skett med hjälp av människor. Om Sverige blir smittat är sannolikheten hög att det sker på liknande sätt. ■

Sedan 2014 har afrikansk svinpest etablerats bland vildsvinspopulationer i delar av Baltikum och Polen.



Foto: SVA

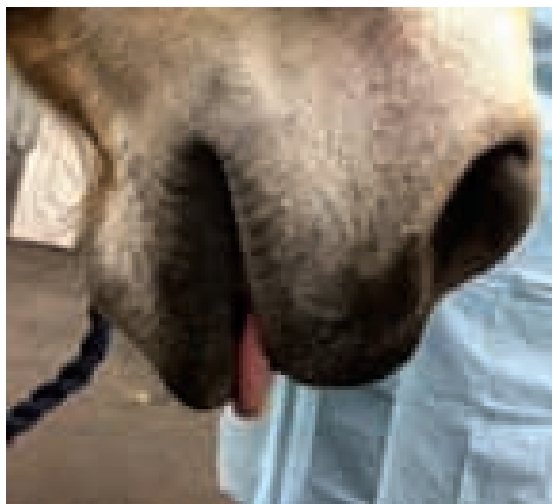
Vilken är din diagnos? – Hästsjukdomar

Ett åttaårigt dräktigt kallblodstravarsto remitterades till UDS Hästklirik då dysfagi hos hästen noterats av djurägaren sedan några dagar tillbaka. Fallet är tolkat på UDS Hästklirik och sammanställt av Elin Svonni, Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU.

Kallblodig travare, sto, åtta år

ANAMNES: Ett åttaårigt kallblodstravarsto, dräktigt i åttonde månaden, remitterades in till UDS Hästklirik då dysfagi noterats av djurägaren sedan några dagar tillbaka. Djurägaren hade även noterat att hästen magrat av den sista tiden och att den varit något svullen över ganascherna de senaste dagarna. Stoet fodrades hemma med fri tillgång till hösilage i rundbal utan tillgång till mineraler och var inte vaccinerad mot tetanus eller botulism. Hästen var undersökt av remitterande veterinär dagen innan ankomst till kliniken. I samband med denna undersökning utfördes en munhåleundersökning som var utan onormala fynd. Vid endoskopi konstaterades ett felläge av mjuka gommen, så kallad "dorsal displacement of the soft palate" (DDSP) och tecken på faryngit. Hästen remitterades till kliniken för vidare utredning.

KLINISK BILD: Vid den allmänna kliniska undersökningen på kliniken hade hästen ett dämpat allmäntillstånd, lindrigt underhull, lindrigt förhöjd rektaltemperatur (38,4 °C), sinustakykardi (68 slag/minut) och takypné (48/minut). Auskultation av hjärta och lungor var utan anmärkning. Hästen hade käkarna hårt sammanpressade och tungan hängde ur munnen (Figur 1), hon saliverade också rikligt och luktade illa ur munnen (halithosis). Vid palpation av käkmuskulaturen fann man en lindrig svullnad bilateralt och hon var även palpationsöm i området. Vid undersök-



FIGUR 1. Vid ankomst till kliniken hade hästen käkarna hårt sammanpressade och tungan hängde ut ur munnen.

ning försökte hästen dricka oavbrutet, den tog även foder i munnen men tappade ut det. Blodprov visade på en normal röd och vit blodbild, kraftigt förhöjda akutfasproteiner med ett fibrinogen på 10,3 g/l (referensvärde 1,8–4,2 g/l) och SAA >900 mg/l (referensvärde <5 g/l), hyperlipidemi (triglycerider 4,2 mmol/l, referensvärde 0,1–0,5 mmol/l), lindrig hypoalbuminemi 24 g/l (referensvärde 30–38 g/l), normalt totalprotein och måttligt–kraftigt förhöjt CK 261 µkat/l (referensvärde 2–12 µkat/l) och ASAT 369 µkat/l (referensvärde 2,5–13 µkat/l).

FRÅGESTÄLLNING: Vilken vidare diagnostik vill du utföra och vilka differentialdiagnoser är tänkbara?

SVAR SE SIDAN 48



KÅSÖRER SÖKES

Veterinärtidningens kåserier är uppskattade inslag för många läsare. Redaktionen behöver dock ständigt nya texter från såväl äldre som yngre veterinärer. Alla har upplevt något utöver det vanliga, som kan sprida glädje bland kollegerna. Tänk på att önskat antal tecken inklusive blanksteg är 2 500–3 000. Sätt det på pränt och hör av er!

SVT-redaktionen



Hudens naturliga försvar

Stärk din Dermal Touch med hudprodukter från Virbac

Med den nya och banbrytande
S·I·S TEKNOLOGIN samt Virbacs andra
patenterade teknologier (spheruliter
och chitosanid) kan du optimera
behandlingen för dina hudpatienter!



Att fatta svåra beslut – möjligheter och skyldigheter vid avlivning av djur

Att avlivning av djur, inte minst sällskapsdjur, är en viktig veterinär uppgift har det länge rått relativt stor enighet om inom kåren. Dock har på senare tid flera fall diskuterats där avlivning av olika skäl inte genomförts av den veterinär som man förväntat sig. Artikeln tar upp olika moraliska och etiska aspekter av avlivning av djur, och tar också upp vad lagstiftningen och veterinärförbundets etiska regler kräver av den som arbetar som veterinär.

CHARLOTTE BERG, leg veterinär, VMD, Dipl ECAWBM(AWSEL), professor i husdjurens miljö och hälsa och ANNE ZEDÉN YVERÅS, juridiskt sakkunnig konsult (djursjukvård/djurhälsopersonal) och arbetslivspedagog*

VETERINÄRA MÖJLIGHETER

Vissa metoder för avlivning är i Sverige förbehållna veterinärer och veterinärkliniker. Vid avlivning genom avlivningsvätska och andra preparat avsedda för dödande injektioner, vilket många sällskapsdjurägare – och veterinärer – uppfattar som bästa metoden, finns också möjligheten för en veterinär att efter en formell delegering överlämna avlivningar till legitimerade djursjukskötare (8, 9) (Figur 1). Avlivningar får då göras utan att de har ordinerats av veterinären. En förutsättning är att djurägaren söker specifikt för avlivningen, att det finns en veterinär på platsen för att kunna agera om det uppstår komplikationer och, vilket alltid gäller, att veterinären fastställer att djuret är dött (7, 8).

Veterinärer kan även använda metoder som får användas av andra yrkeskategorier eller av privatpersoner som innehar relevanta tillstånd och den kompetens som krävs, såsom avlivning med bultpistol eller andra typer av skjutvapen. I praktiken kommer många sällskapsdjurägare att spontant söka sig till veterinären när det är dags för avlivning, vanligen för att djuret blivit gammalt och sjukt men ibland även av andra skäl. För många av lantbrukets djur är slakt ofta den förväntade och planerade avlivningsmetoden och ifall sådana djur måste avlivas i förtid, på grund av skada eller



Foto: Ulf Nylen

FIGUR 1. Avlivning av sällskapsdjur är vanligen inte särskilt komplicerat rent tekniskt. Möjlighet finns för en veterinär att efter en formell delegering överlämna avlivningar till legitimerade djursjukskötare.

sjukdom, förekommer det oftare än för sällskapsdjur att djurhållaren själv avlivar djuret, låter en kunnig granne göra det eller anlitar avlivningsservice.

Om veterinären är på plats för att undersöka djuret i anslutning till att beslut om avlivning fattas finns ofta en förväntan att veterinären ska kunna genomföra avlivningen, ifall nu avlivning är det beslut man kommer fram till efter att djuret har undersökts. I praktiken förutsätter de allra flesta djurägare, oav-

sett om det gäller mindre sällskapsdjur, hästar eller lantbrukets djur, att veterinären har både kompetens och möjlighet att avliva ett djur som djurägaren önskar få avlivat.

VETERINÄRA SKYLDIGHETER

Har då veterinären en skyldighet att avliva djur? Låt oss börja med att slå fast att det finns en rättslig skyldighet för veterinärer att uppmärksamma att avlivning, i vissa situationer, utgör det enda ➤

- alternativet för att uppnå regleringens syfte om en god och säker vård av djur (9, 11, 12). Kriteriet att iakttä ett starkt djurskydd inkluderande de etiska dimensionerna för att uppnå en god och säker vård av djur, har av lagstiftaren förtydligats till att särskilt innebära att veterinären vid bedömningen av ett djur som är svårt sjukt och/eller skadat ska ställa sig frågan om djuret bör avlivas istället för att behandlas (11). Detta har sedan tidigare både ansvarig central myndighet (då Djurskyddsmyndigheten, nu Jordbruksverket) och Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap, som är en del av Sveriges Veterinärförbund, betonat i yttranden i samband med ett ansvarsärende (14). Prognosen vid en eventuell behandling, risken för att djuret utsätts för ett omfattande lidande genom behandling och huruvida behandlingen utgör adekvat vård (tillgänglig veterinärmedicinsk vetenskap och beprövad erfarenhet) ska då vägas in i bedömningen. Det sista är ytterligare ett av kriterierna för att uppnå en god och säker vård och innebär en gränsdragning mot att använda djursjukvården som arena för att utveckla nya metoder och behandlingar när dessa innebär lidande för djuret.

Skyldigheten att överväga och informera om avlivning som alternativ ska inte uppfattas som en skyldighet – eller ens en möjlighet – för veterinären att avliva djuret mot djurägarens vilja. Däremot kan en djurägars vägran att avliva ett svårt sjukt eller svårt skadat djur innebära att veterinärens anmälningsplikt (6) till länsstyrelsen aktiveras, och det blir då länsstyrelsen som följer upp och beslutar om djuret ska avlivas eller inte.

Avlivning ingår i basutbudet

Har då veterinären en skyldighet att inte bara inkludera avlivning i sin bedömning av vården till ett svårt sjukt eller svårt skadat djur utan också att utföra avlivningar? Ja, som kliniskt praktiserande veterinär förväntas man kunna stå till tjänst med ett "basutbud" av veterinär service. Ingen förväntas dock kunna allt och för behandling av mer avancerade fall finns alltid möjlighet att remittera, men avlivning anses höra till de mest grundläggande aspekterna av veterinär verksamhet, om än inte en av de roligaste. Det är veterinären som bedömer djuret,



FOTO: LOTTI BEIG

FIGUR 2. Inte sjuka, men oönskade. Katter på katthem. Kan veterinären välja att avstå från att avliva djur som ingen vill ha, om det inte går någon akut nöd på dem?

fastställer diagnos och ordinerar behandling. Det är bara veterinärer som får avliva med vissa metoder och veterinärer som ska dödförklara djuret. Om djursjukskötare ska få avliva djur krävs, som nämnts, delegering. En delegering utgör emellertid inte en skyldighet för vare sig veterinär eller djursjukskötare. Delegering till djursjukskötare är en möjlighet som ökar utrymmet i arbetsorganiseringen på kliniken, men det ska betonas att avlivning bara får delegeras av veterinär (7, 8).

Det kan således vid en sammantagen bedömning av regelverken hävdas att veterinärer också har en juridisk skyldighet att avliva ett djur som är svårt sjukt eller skadat. Vid avlivningen finns sedan en kompetensskyldighet att aktivt stämna av den personliga formella och

reella kompetensen för uppgiften (9). Saknas full kompetens finns en skyldighet för veterinären att begära handledning, från sin arbetsgivare eller från en kompetent kollega, på plats (11). Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård har flera gånger tilldelat veterinärer varningar som följd av bristande kompetens vid avlivning. Vid två tillfällen som gällde avlivning av häst med bultpistol saknades kompetens av själva metoden i ena fallet och av användning av metoden på djurslaget häst i det andra. I båda fallen utsattes hästarna för svårt lidande som en följd av bristande kompetens (2, 15).

ETIK ELLER RELIGION INTE GILTIGA SKÅL

Kan man som kliniskt verksam veterinär

välja att totalt vägra utföra avlivningar, av etiska skäl, religiösa skäl eller andra skäl? Nej, som framgått är avlivning ibland en rättslig skyldighet. Det finns däremot ingen juridisk skyldighet att avliva ett fullt friskt djur men heller inte några legala hinder att göra det (Figur 2). Nämnas kan att i vissa länder finns begränsningar vad gäller rätten att avliva friska djur (undantaget djur som ska slaktas), men så är inte fallet i Sverige. Risken med att vägra avliva ett djur, vare sig det är sjukt eller friskt, är att djurägaren istället genomför avlivningen själv eller tar någon utbildad person till hjälp. Sådana "hemmaavlivningar" kan bli fruktansvärt misslyckade ur djurskyddssynvinkel. Det finns tyvärr exempel på djurägare som istället valt att försöka slå ihjäl djuret, dränka det eller helt enkelt släppa ut det vind för våg. I så fall har man som veterinär låtit sina egna principer gå före djurets bästa, vilket inte helt kan anses vara i enlighet med veterinärförbundets etiska regler (13), som kräver att veterinär i sin yrkesverksamhet alltid ska visa omsorg om djurens hälsa och välbefinnande. Till detta kan rätten till en för djuret så smärtfri död som möjligt definitivt anses höra.

Om man t ex har varit djurets "husveterinär" i många år förväntar sig djurägaren också oftast att man ska kunna hjälpa till den dag det är dags att säga farväl till en gammal och sjuk hund eller katt.

Det finns åtminstone ett exempel, ganska många år tillbaka i tiden, på en smådjursveterinär som av etiska skäl inte ville avliva djur alls och som därför lät djurägaren ge sin hund avlivningssprutan. Den veterinären tilldelades sedermera en varning av ansvarsnämnden, som var tydlig med att avlivning är något man måste kunna genomföra som kliniskt verksam veterinär (14). Om man arbetar på en större klinik kan man göra upp med en annan kollega om vem som normalt ska ta avlivningarna, men om man står där ensam en journatt måste man likväl vara beredd att på ett fullgott sätt genomföra åtgärden själv. Poängteras ska även att delegering av injektion av avlivningsvätska till djurägaren över huvud taget inte är tillåtet (7).

Om man som veterinär tycker att en avlivning är "onödigt" dvs om djuret är

förhållandevis friskt och inte lider av några allvarliga beteendestörningar, har man givetvis goda möjligheter att försöka övertala ägaren att istället omplacera djuret (Figur 3). Den typen av hjälp, och förslag till lämplig omplacering, uppskattas ofta av den djurägare som av ett eller annat skäl inte kan ha kvar sitt sällskapsdjur. Erbjuder man den tjänsten som ett alternativ till avlivning av ett friskt djur är det viktigt att det också finns en tydlig överenskommelse om vem som ansvarar för vad och vilken kostnad som kan tas ut. Nyligen anmäldes ett ärende till Allmänna reklamationsnämnden (ARN), där veterinären sa till djurägaren att man hade som policy att behålla betalningen för inbokad avlivning av friskt djur som omplacerats. Ägaren och verksamheten gjorde senare upp i godo och anmälan blev då avskriven (Lodin J, ARN, pers medd, 2017) (1).

VAR OCH EN VÄLJER DIET OCH RELIGION

I medierna, inte minst lantbrukspressen, diskuteras ibland det faktum att yngre veterinärer och veterinärstudenter ofta har ett stort djurskyddsenagemang, och ibland även ett djurrättsetiskt synsätt. Det förekommer både vegetarianer och veganer i veterinärkåren och det är inget som någon ska haka upp sig på – var och en väljer själv diet och livsföring inom lagens ramar och i enlighet med vanlig

hyfs. Däremot kan man inte som veterinär plocka bort valda delar av de förväntade arbetsuppgifterna. Om man absolut inte kan tänka sig att avliva ett endaste djur är den kliniska banan alltså inte att tänka på – man får istället ägna sig åt någon annan inriktning av yrkeslivet.

Det är här inte svårt att dra paralleller till den senaste tidens livliga diskussioner kring så kallad "samvetsfrihet" bland vårdpersonal på humansidan, där fall drivits i arbetsdomstolen gällande en barnmorska som av religiösa skäl vägrade utföra aborter, ge dagen-efter-piller eller sätta in kopparspiral men som ändå ville ha en landstingsanställning som barnmorska, på en tjänst där genomförande av aborter ingick som en del i verksamheten. I det fallet avslogs barnmorskans talan. Hon ansågs inte ha blivit diskriminerad vid tillsättning av anställningen eftersom man inte har rätt att få en anställning där man vägrar utföra ingående arbetsuppgifter (3). Var och en har rätt att dra sina egna högt ställda etiska eller moraliska gränser, men då får man också acceptera att den typ av jobb man kan inneha – vare sig man är anställd eller egenföretagare – blir begränsade i motsvarande omfattning. Den veterinär som av etiska eller religiösa skäl inte vill medverka vid avlivning av djur får således välja en inriktning där avlivning över huvud taget inte är aktuellt. ➤



FOTO: LOTTA BEIG

FIGUR 3. Ska veterinären erbjuda hjälp med att hitta en ny ägare när en hund inte kan bo kvar på grund av allergi, eller bör veterinären inte alls lägga sig i djurägarens motiv för beslutet att avliva?

- SVS har i ett specifikt ärende svarat ansvarsnämnden om avlivning i förhållande till livsåskådningsfrågor, men det gäller fortfarande sjuka djur. SVS skrev då bland annat: "I en kliniskt verksam veterinärs yrkesutövning ingår fullt normalt att avliva svårt sjuka eller skadade djur av djurskyddsskäl ... En veterinär kan inte neka till avlivning när djurskyddsskäl föreligger" (4).

AVLIVNING AV HERRELÖSA DJUR

En annan fråga som diskuterats en del i olika veterinära forum på senare tid är vilket ansvar man som veterinär har för att akut avliva djur där ingen vill betala för avlivningen. Det gäller upphittade, allvarligt skadade tama eller vilda djur.

Det ska först noteras att vad som tagits upp rättsligt utgår ifrån att veterinären gör åtgärder för att medicinskt förebygga, påvisa, lindra eller bota sjukdom, eller ger injektioner och utför operativa ingrepp av andra skäl (9). Regleringens utgångspunkt är alltså vad som görs och vem som gör det, inte vem som äger djuret. Med det sagt får konstateras att en veterinär verksam inom djurens hälso- och sjukvård, som ställs inför ett allvarligt sjukt eller skadat tamt djur, bör utgå från att kravet om att uppnå en god och säker vård även gäller när djuret saknar ägare. I yrkesverksamhet innebär det

att åtgärderna görs i viss omfattning och i utbyte mot något som ger ekonomiskt värde (11). Behandling av svårt sjuka och svårt skadade herrelösa djur ger inte sådan ersättning. Det saknas visserligen vägledande domstolspraxis, men ett rimligt antagande utifrån de regler som finns är att skyldigheten att ge en god och säker vård sträcker sig till att veterinären i klinisk yrkesverksamhet åtminstone avlivar djuret för att anses ha iakttagit ett starkt djurskydd inkluderande de etiska dimensionerna.

Vidare ska noteras att veterinärens legitimation, som utgör en statlig garanti om att veterinären har en viss kunskapsnivå och kvalifikationer, också utgör en statlig garanti om att ha vissa personliga egenskaper som gör veterinären förtjänt av allmänhetens förtroende (10, 11). Det här innebär att det också finns rättsliga krav om att veterinären lever upp till moraliska skyldigheter. Det har också länge ansetts att man som veterinär har en moralisk skyldighet att i vilket fall avliva djuret, om någon välmenande människa tagit det till den klinik där man arbetar.

Möjligheten att avliva svårt skadade djur där ägaren inte kan nås regleras i djurskyddslagen (6), där det anges att om ett djur påträffas så svårt sjukt eller skadat att det bör avlivas omedelbart, får en veterinär, en polisman eller i bråds-

kande fall någon annan genast avliva djuret. En fråga är också vad allmänheten kan förvänta sig av en veterinär. Den faktiska marginalkostnaden för själva avlivningen, dvs kostnaden för spruta, kanyl och avlivningsvätska, är inte stor för den typ av djur som detta vanligen rör sig om. Däremot finns givetvis en kostnad för den arbetstid som läggs på dessa fall och även en kostnad för kremering, eftersom dessa djur då kremeras tillsammans med alla andra djur som avlivas på kliniken men inte ska separat kremeras.

Ekonomiska bedömningar är irrelevanta

I de fall där veterinärkliniker vägrar att avliva skadade eller sjuka upphittade tamdjur beror det ibland på att man misstänker att djurägaren bara låtsas att djuret är herrelöst, för att slippa betala för avlivningen av det egna sällskapsdjuret. Ekonomiska bedömningar är irrelevanta i förhållande till skyldigheten att bedöma och agera för att uppnå en god och säker vård för ett inlämnat djur som är allvarligt skadat eller svårt sjukt. Hur djuret ska behandlas och hur man ska få betalt utgör rättsligt två helt olika frågor. Ett alternativ är att i dessa fall kontakta länsstyrelsen och begära att myndigheten beslutar om ett omedelbart omhändertagande av det upphittade djuret,

71 you look for an alternative to antibiotics
look for an efficient and reliable answer
look for an innovative and high quality product

Welcome to our new world

Schampo Oto gel Foam

Dr. Baddaky®

SWEVET

www.draddaky.com

och i samband med detta även beslutar om avlivning. I så fall blir staten ansvarig för kostnaden för avlivningen och veterinären kan få betalt. Samtidigt leder en sådan hantering ofelbart till att hela händelseförloppet blir mer utdraget och under tiden far det skadade djuret fortsatt illa, vilket är etiskt mycket tveksamt.

Om djuret är omärkt så att ingen ägare kan spåras, och verkligen är i akut dåligt skick, utgör det alltså även moraliskt en grundläggande veterinär anständighet att förkorta dess lidande. Vår bestämda uppfattning är därför att det inte heller är förenligt med den veterinära etiken att vägra avliva djur som är i uppenbart behov av avlivning, oavsett om den person som kommer in med djuret kan betala eller inte. Det ska noteras att när någon kommer in för att avliva ett omärkt djur bör uppgifter och legitimation alltid krävas och noteras. När det slutligen gäller upphittade vilda djur, som är så pass skadade att viltrehabilitering inte bedöms ge god prognos, är avlivning också att anse som det enda rimliga alternativet. Juridiken kring upphittade, skadade vilda djur är något grumlig (5). Som veterinär bör man ändå fortsatt se sig moraliskt förpliktad att, i de fall andra åtgärder inte är aktuella och djuret inte utgör statens vilt, avliva ett skadat litet vilt djur som en omtänksam allmänhet tagit med till kliniken, även om inlämnaren inte har pengar att bekosta avlivning och kremering (Figur 4).

SAMMANFATTNING

Som kliniskt verksam veterinär har man en legal skyldighet att, som en del i den sedvanliga yrkesutövningen och mot betalning, avliva sjuka djur när ägaren så beslutat. För friska djur finns inte motsvarande formella skyldighet, men av djurskyddsskäl är det vanligen rekommendabelt att likväl utföra sådana avlivningar om djurägaren inte kan övertalas att istället omplacera djuret. Risken är annars stor att djuret avlivas av lekman med de djurskyddsmässiga risker ett sådant förfarande innebär. För svårt sjuka eller skadade herrelösa tamdjur, där möjlighet att erhålla ekonomisk ersättning saknas om man inte först går igenom hela omhändertagandeprocessen, anser författarna att den legala skyld-



FOTO: LOTTA BERG

FIGUR 4. Har kliniken en policy för hur man ska agera om någon kommer in med ett skadat vilt djur? Vet man vilka djur som är statens vilt, vilka som kan rehabiliteras och vilka som snarare bör avlivas, av djurskyddsskäl?

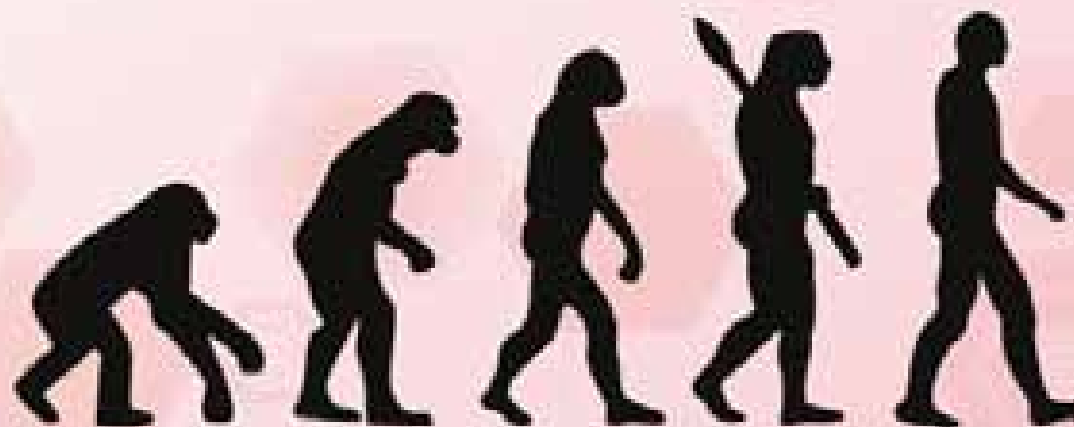
digheten att avliva djuret för att uppnå en god och säker vård fortsatt gäller. Detta som följd av att bedömningen ska utgå från djurets tillstånd, inte från ekonomiska faktorer vilka utgör en annan rättslig fråga. För upphittade skadade vilda däggdjur och fåglar av det mindre slaget som allmänheten har lämnat in till kliniken och där rehabilitering inte är ett alternativ, kan man anse det finnas en etisk och moralisk skyldighet att avliva av djurskyddsskäl. Det återspeglas också rättsligt av att veterinären ska agera så att man gör sig förtjänt av allmänhetens förtroende.

Referenser

1. Allmänna reklamationsnämnden. Ärende 2017-05102, 2017.
2. Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård. Ärende nr 27/12. Beslut 18, 2013-02-22.
3. Arbetsdomstolen. Dom nr 23/17, mål nr B 10/16, 2017-04-12.
4. Beck-Friis J. Avlivning – en veterinär angelägenhet. Svensk VetTidn, 2004, 56, 7, 3.
5. Berg C, Hammarberg K, Järås T & Lindsjö J. Veterinären och det vilda. Svensk VetTidn, 2017, 69, 2, 22–28.
6. Djurskyddslag (1988:534). Saknummer L1. Uppdaterad till SFS 2014:699, 2014.
7. Jordbruksverket. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om slakt och annan avlivning av djur (SJVFS 2012:27 saknr L22), Uppdaterad till SJVFS 2012:27, 2012.
8. Jordbruksverket. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2013:41) om operativa ingrepp, samt skyldigheter för djurhållare och personal inom djurens hälso- och sjukvård. Saknummer D8/L41. Uppdaterad till SJVFS 2016:31, 2016.
9. Lag (2009:302) om verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Saknummer C1. Uppdaterad till SFS 2016:148, 2016.
10. Regeringen. Om behörighet och ansvar inom djurens hälso- och sjukvård. SOU 2005:98, 2005.
11. Regeringen. Proposition 2008/09:94, Verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård, 2009.
12. Regeringen. Verksamhet inom djurens hälso- och sjukvård. Lagrådsremiss, 2008.
13. Sveriges Veterinärförbund. Veterinärförbundets etiska regler, § 1, 1998.
14. Veterinära ansvarsnämnden. Ärende 16/04. Beslut 64/04, 2004-10-26.
15. Veterinära ansvarsnämnden. Ärende 40/07. Beslut 6/09, 2009-01-14.

*CHARLOTTE BERG, leg veterinär, VMD, Dipl ECAWBM(AWSEL), professor i husdjurens miljö och hälsa, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa, samt SCAW, Nationellt Centrum för Djurvälstånd, SLU, Box 234, 532 23 Skara.
ANNE ZEDÉN YVERÅS, juridiskt sakkunnig konsult (djursjukvård/djurhälsopersonal) och arbetslivspedagog, Zedén Yverås Livsredskap, Vallgatan 24, 521 52 Floby.

JUNIOR KURS SVI



Tisdag den 14 november DET STORA PERSPEKTIVET

- 09.30 Ankomst och inkvartering
- 10.00 Välkommen och introduktion
Clavs B. Larsen, veterinär, Teknisk Chef, Boehringer Ingelheim, Team Svin
- 10.30 Nutidens och framtidens grisrådgivning
Hans Bundgaard, grisveterinär, Porcus
- 11.15 Från bonde till businessman
Michael Nielsen, grisproducent, Tilshæk
- 12.00 Lunch
- 13.00 Samarbete skapar resultat
Gitte Drejer, grisveterinär, Danvet & Thomas Carstensen, grisproducent
- 14.00 Utan zink och antibiotika - No problem!
Erik Lindahl, grisveterinär, Lundens Djurhållar AB, Sverige
- 14.45 Kaffepaus
- 15.15 Så minskar jag antibiotikaanvändningen!
Lene Lundgaard Jensen, grisveterinär, LHK
- 16.00 Kritiskt viktiga antibiotika
Hanne Poulsen, grisveterinär, Danvet
- 16.45 Paus

- 17.00 Diagnostik - enligt konstens alla regler
Carsten Hønenborg, grisveterinär, Verifarm
- 18.00 Middag
- 18.30 Säg din mening - och visa att du menar det!
Mathias Bruhn & Mathias Andersen, fjerdepshållare och undervisere, Tanken Bog Tole

Onsdag den 15 november KÄNN UTMANINGARNA

- 07.30 Introduktion till besättningsbesøket
- 08.00 Avresa i grupper till:
Sjukdomsutredning på besättningsnivå
- Workshop med utredning, prøvtagnings mm på besætning
Gruppenvarter: Clavs B. Larsen, Jakob Bagger, Hanne Bak, Rikke Nielsen, Malin Westring, Signe Lundsgaard, Else Marie Andersen, B1 Team Svin
- 12.00 Ankomst till Laboratorium for Svine-sygdomme, Kjellerup
- 12.10 Lunch
- 13.00 Metodik vid obduktion av grisar från besättningsbesøken
Birgitte Sørensen, veterinær, Laboratorieschef og Svend Haugegaard, veterinær, Laboratorium for Svine-sygdomme, Kjellerup



Boehringer
Ingelheim

Box 457 - 261 24 Malmø - Tel. 646 23 34 00
www.biml.no

Plats:

Bygholms Lantbrukskole & Kurscenter
Hattingsvej 49
8700 Horsens
Danmark
Tel: +45 75 62 17 99
www.bygholm.dk

N 2017

Fokus på din framtid som grisveterinär!



14-17 november 2017

Inspiration *Nätverk*
Insikt *Utveckling*

- 15.30 Diagnostiska möjligheter i Danmark
Britta Svanmark och Svend Hougegaard
18.00 Middag

Torsdag den 16 november SÅ TACKLAS UTMANINGARNA

- 08.00 Studiebesök på Danmarks största och modernaste grisslakteri, Danish Crown i Horsens
11.30 Biverkningar? - missar vi något?
Hanne Bok, Project Manager, Boehringer Ingelheim, Team Sale
12.00 Priset på grisen - E-kontrol
Dorthe Poulsen, Seniorkonsulent, Seges
12.30 Lunch
13.15 Priset på grisen - hitta de viktigaste kostnaderna
Dorthe Poulsen, Seniorkonsulent, Seges
14.15 Management eller sjukdom?
Hur skiljer jag det åt?
Annette Bundgaard Bach, smittveterinär, LDK
14.45 Kaffepaus
15.15 Monitorering som underlag för intervention
Pia Heiselberg, grisveterinär, Hyovet

- 16.00 Hantering av luftvägsproblem i stora besättningar
Per Damkjær Bek, grisveterinär, Danvet
16.45 Kaos eller kosmos - ny som veterinär
Christian B. Møller, grisveterinär, Hyovet
17.15 Förberedelse av presentation i grupper
18.00 Middag
19.00 Förberedelse av presentation i grupper
21.00 "Hyggeaften" med ost och rödvin

Fredag den 17 november FÄRDIG FÖR UTMANINGARNA

- 08.30 Presentation av besättningsutredning i grupp
Jens Strøbe, grisveterinär, Hyovet
11.30 Gör skillnad!
Ellis Hjernskov, grisveterinär, Vagstad
12.00 Avslutning, utvärdering och lunch

Deltagaravgift:

4300 SEK exkl moms per veterinär
1600 SEK inkl moms per veterinärstudent

Kursledare: Claus B. Larsen
tel: +45 22 72 49 78
claus_blaabjerg.larsen@boehringer-ingelheim.com

Anmälan:

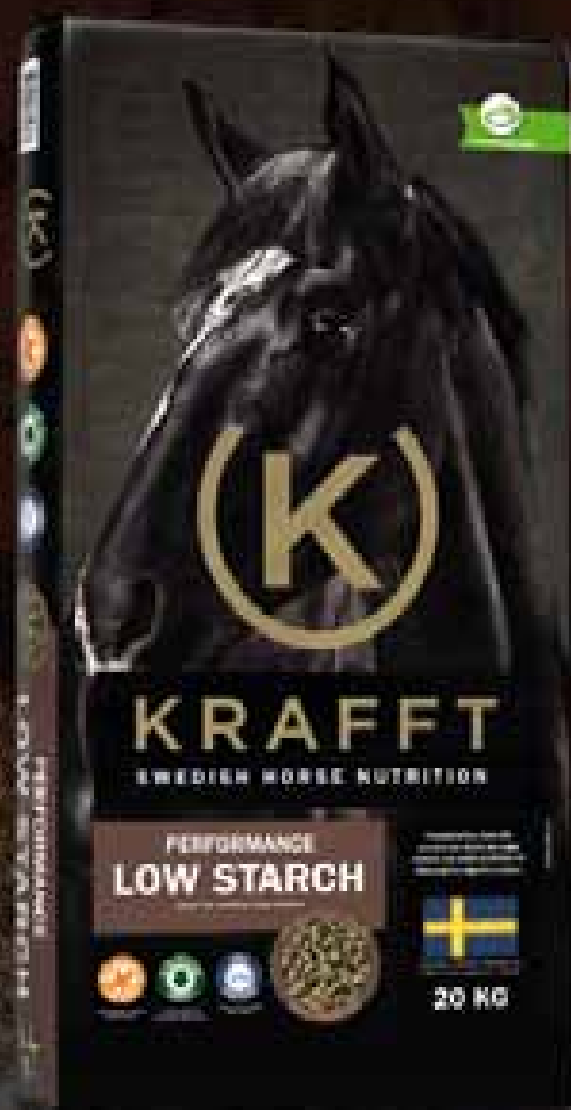
Sista dag för anmälan är
fredagen den 20 oktober 2017
på www.bivet.nu eller skanna koden



NYHET!

ETT HELT UNIKT HÄSTFODER

– ENDAST 4% STÄRKELSE OCH 4% SOCKER



PERFORMANCE LOW STARCH

Low Starch är ett kraftfoder med en mycket låg andel stärkelse (4%) och socker (4%). Energin kommer framförallt från en extra hög andel fibrer (23%) och fett (8%). Fodret har ett högt proteininnehåll och extra tillsatta mineraler för att balansera totalfoderetaten redan vid en låg giv.

Performance Low Starch innehåller särlivande jäst som hjälper till att balansera hästens fodermättningsystem. Läs mer om fodret på krafft.se

KAN KOMPLETTERA BEHANDLINGEN AV:

- Magår
- Krossblinning/Tyng Up
- PSSM – Polysaccharide Storage Myopathy
- Fång
- Insulinresistens/Equine Metabolic Syndrome
- Cushing

Jag rekommenderar KRAFFT Performance Low Starch för att optimera prestandaförmågan hos din häst och minska risken för magår, muskel- och tarmproblem.

Lotta Wallin, Legitimerad veterinär



* HELPS MAINTAIN A BALANCED DIGESTIVE SYSTEM



* SLOW RELEASING AND LONG LASTING ENERGY FOR A WELL-BALANCED DIGESTIVE TRACT



* DENSELY PACKED PROTEIN FOR MAXIMUM



KRAFFT
SWEDISH HORSE NUTRITION

Läs mer och ta del av forskningsreferenser och analysgaranti på krafft.se eller hör av dig till KRAFFT Direct på 02030 40 40.

Transportdöda djur borde undersökas bättre

Andelen transportdöda djur som ankommer till landets slakterier har ökat för vissa djurslag de senaste åren. För andra är antalet mer konstant. Men insamlandet av information om vad som orsakar plötsliga dödsfall, speciellt i fall då djuren inte har några synliga skador, är begränsad.

HÅKAN FRISELL, frilansjournalist*

Det finns rapporter från veterinärer där dödsorsaken för grisar bara beskrivs som "stress". På Sveriges lantbruksuniversitet, SLU, är man tveksamma till den typen av diagnos. Man anser att fler djur bör obduceras.

– Det blir något av en slaskrattdiagnos, eller snarare en benämning än en diagnos. Jag förstår varför man använder den, och det finns i praktiken inte möjlighet att genomföra detaljerade obduktioner och analyser på varje enskilt djur. För den officiella veterinären finns inga uppenbara skäl till att grisen har dött. Den är inte synligt skadad eller sjuk. Det går inte att klandra någon enskild, i synnerhet inte om grisen bara hittats död i boxen på slakteriet. Man kan då vanligen inte i efterhand säga att den här grisen inte borde ha transporterats därför att om den nu var till synes frisk, till och med när den kom fram till slakteriet, så var den säkert det även när den lämnade gården. Sedan har den plötsligt hittats död, säger Lotta Berg, professor på SLU.

MÅNGA ORSAKER TILL TRANSPORTDÖD

Transportdöd drabbar främst fjäderfä och grisar i större antal och det finns inte en enskild given orsak, även om stress ofta är en komponent.

– Det faktum att djur dör under transport kan bero på många olika faktorer. Omgivningstemperatur, vikt på djuren, transporttidpunkt, transporttid och belägningsgrad är exempel på omständig-



FOTO: LIVSMEDELSVERKET

Omgivningstemperatur, vikt på djuren, transporttidpunkt, transporttid och belägningsgrad är exempel på omständigheter som kan påverka grisars stresspåslag.

heter som kan påverka. Djur kan uppleva stress både vid pålastning, under själva transporten och vid avlastning på slakteriet. Många gånger har djuren en bakomliggande orsak, exempelvis ett hjärtfel, och stressen kan då vara en utlösande faktor till att de dör. Både grisar och fjäderfä är värmekänsliga djur och kan få värmeslag när de transporteras till slakterier, säger Ingrid Medin, veterinärinspektör på Livsmedelsverket.

OV SKA HANTERA TRANSPORTDÖDA DJUR

Livsmedelsverket hänvisar bland annat

till Jordbruksverkets vägledning "Djurskyddskontroll vid slakteri" när det gäller djurskyddet. I denna vägledning står det beskrivet hur officiella veterinärer, OV, ska hantera fjäderfä och grisar som ankommer döda till slakteri.

– Om vi tar gris som exempel besiktigar OV ankommande grisar och tittar då även på de grisar som anländer döda till slakteriet. Livsmedelsverket dokumenterar dessa transportdöda grisar i sina databaser. Länsstyrelsen informeras utöver detta om varje gris som har ankommit död. Då får de en information där vi skriver upp ID-nummer och ➤

- allting som kan vara av intresse för vidare utredning av grisen/grisarna. Det är



FOTO: JONAS LUNDBERG

Livsmedelsverket utför inte regelmässiga obduktioner av transportdöda grisar men kan göra det om så krävs av djurskyddsskäl eller annan orsak, säger Ingrid Medin.

länsstyrelsen som är primärt ansvarig för kontrollen av djurskyddet på transporter. Vi gör inte själva regelmässiga kontroller på transporter, det gör länsstyrelsen. Men ser vi något uppenbart fel med transportfordonet, exempelvis ventilationen, så ska vi självfallet rapportera det till dem, säger Ingrid Medin.

Görs det några analyser av djuret?

– På fjäderfasidan utför vi post-mortal undersökning när transportdödligheten överstiger den för tillfället normala dödligheten två till tre gånger. Vi utför inte regelmässiga obduktioner eller närmare analyser av exempelvis grisar som ankommer döda i transporten. Skulle det krävas av djurskyddsskäl eller av annan orsak kan det dock bli aktuellt, säger Ingrid Medin.

VIKTIGT MED KUNSKAP OM TIDIGARE ÄRENDE

I ett fall i augusti i år påträffade en officiell veterinär en död gris i en stallbox på

ett av landets största slakterier. Stallpersonalen berättade för OV att grisen gått av normalt vid avlastningen. ”Inga synliga tecken på bakomliggande sjukdom kunde ses och övriga grisar var utan anmärkning. Inga tecken på överbeläggning konstaterades i stallen. Troligtvis dog grisen på grund av stress”, skriver OV i en anmälan till länsstyrelsen.

Men grisen transporterades till slakteriet av ett transportbolag vars personal tidigare dömts för djurplågeri. Det var inte första gången en gris, utan synliga skador, fallit ner död efter att ha transporterats av det bolaget.

Enligt Lotta Berg är det viktigt att länsstyrelsen har en bra översikt över de ärenden om transportdöd som Livsmedelsverkets officiella veterinärer rapporterar till dem.

– Syftet med rapporteringssystemet är att man ska få en överblick över om det är vissa leverantörer eller vissa transportörer som förekommer alltför ofta i sam-

BIDRAG TILL VETENSKAPLIG UNDERVISNING ELLER FORSKNING OM SJUKDOM HOS HUNDAR

Thure F och Karin Forsbergs Stiftelse har till ändamål att främja

vetenskaplig undervisning eller forskning om sjukdomar hos hundar

Medel delas ej ut till resor eller löner, ej heller till forskning som innebär användning av försöksdjur.

Stiftelsens styrelse sammanträder under januari 2018 för fördelning av bidrag.

Ansökan om bidrag skall vara stiftelsen tillhanda **senast den 1 december 2017**.

Ansökningsformulär finns på stiftelsens hemsida www.forsbergsstiftelse.se

Ansökan skickas per e-post till:

sekreterare@forsbergsstiftelse.se

band med djur som dör, säger hon.

– Om man från vissa gårdar eller vissa transportörer rapporterar en högre förekomst av dödlighet under transport kan det finnas skäl att t ex undersöka om de inblandade personerna är för dåliga på att bedöma djurens kondition före transport.

OV SKA UTESLUTA REGELBROTT

Kan det vara svårt för transportören att upptäcka stressade djur?

– När det gäller grisar, när man driver dem i grupp, är det inte särskilt lång tid man ser dem och transportören kan heller inte ägna sig åt att undersöka varje enskilt djur. Och det kanske inte ens vore önskvärt för det skulle förmodligen i sig bidra till stressen om man gjorde alltför ingående undersökningar. Det handlar inte om att göra en klinisk undersökning på varje enskilt djur.

Hur bör officiella veterinärer förhålla sig till detta?

– Att man kollar upp om det finns några tecken på att transporten inte har gått rätt till. Finns det tecken på att djur inte borde ha transporterats? Kontrollera belägningsgraden, tecken på dålig ven-

tilation och sådana saker. Man ska undersöka att det inte finns tecken på att det ligger någon typ av regelbrott bakom dödsfallen. Har den här grisen några tecken på underliggande sjukdom? Något som gör att den inte borde transporterats? Finns det skador på grisen som tyder på dålig eller ovarsam hantering? Finns det något i fordonet eller på övriga grisar som tyder på att den inte har hanterats korrekt? Då är det definitivt bra att ta frågan vidare.

FLER DJUR BORDE OBDUCERAS

Lotta Berg tycker också det är viktigt att i detalj undersöka varför vissa av djuren dör.

– En större del av de här djuren bör obduceras. Man bör gå till botten med varför de faktiskt har dött för att komma ifrån slaskrattdiagnoser. Sedan är det inte alltid man får ett tydligt svar även om man skickar de självdöda grisarna till laboratorium för grundliga analyser.

Stresskänsligheten hos gris har minskat de senaste decennierna. Detta eftersom den recessiva så kallade halotangen, som gör grisar mer stressade, avlats bort.

– Man identifierade genen hos gris

genom att utsätta dem för halotangas. Det är därför den kallas så, säger Lotta Berg.

– Om grisarna blir stressade, under transport eller annan hantering, kan man genom sänkt pH i grisens muskler få ett blekt, mjukt och vätskande kött (PSE – pale, soft, exudative). Det är en snabb reaktion på akut stress, kvalitetsförsämringen går fort. Det kan idag vara svårt att identifiera det fåtal stresskänsliga grisar som fortfarande förekommer.

– Vissa individer är känsligare än andra och reagerar kraftigare på stress. Att hitta de individerna i förväg är nog väldigt svårt om de inte visar tecken på att vara stressade. Om de inte flämtar och far omkring alternativt ter sig apatiska och om de inte verkar allmänpåverkade eller visar något annat är det svårt både för transportören, djurägaren och slakteriet att identifiera de här extra känsliga grisarna, säger Lotta Berg. Desto större anledning är det att utreda orsaken till dödsfallen efteråt, menar hon.

*HÅKAN FRISELL, frilansjournalist, Vasagatan 1B, 652 22 Karlstad.

noterat

Nedsatt syn hos silverfärgade hästar

■ Tidigare studier har visat att den ärftliga ögonsjukdomen multiple congenital ocular anomalies (MCOA) är kopplad till silverfärg hos hästar. Hästar med dubbelt silveranlag, dvs anlag från båda föräldrarna, har ofta en kraftig synnedsättning. De allra flesta islandshästar som är silverfärgade bär endast på ett silveranlag och det har hittills varit okänt om synen är påverkad hos dessa hästar.

För att öka kunskapen om hur synen påverkas hos silverfärgade hästar har forskare vid SLU undersökt om hästar med silveranlag har brytningsfel. I studien ingick totalt 152 islandshästar. Varje häst med silveranlag matchades med en kontrollhäst i samma ålder men utan silveranlag.

Hästarna med ett silveranlag som var äldre än 16 år var överlag mer närsynta än hästar utan silveranlag. Det var ingen skillnad i ögats brytningsförmåga hos hästarna som var yngre än 16 år. Hästarna med dubbla silveranlag var närsynta oavsett ålder. Hästarna utan silveranlag var inte närsynta, inte heller de som var äldre än 16 år. Studien bekräftar nuvarande avelsråd att inte korsa två silverfärgade hästar. Hästägare bör också vara obser-



FOTO: BLAER

Hästarna äldre än 16 år med ett silveranlag var överlag mer närsynta än hästar utan silveranlag, visade SLU-studien.

vanta på att deras silverfärgade häst kan ha en ökad risk att bli närsynt när den blir gammal, skriver forskarna.

Källa: Johansson MK et al. *The refractive state of the eye in Icelandic horses with the silver mutation*. BMC Veterinary Research, 2017, 13:153 DOI 10.1186/s12917-017-1059-7 ■

- ✓ SYNERGISTISKT OCH BRETT SKYDD MED MARKNADENS TVÅ NYASTE* CALICISTAMMMAR^{1,2}
- ✓ SNABBT INSÄTTANDE IMMUNITET - 1 VECKA (RCP OCH CH)
- ✓ UPP TILL 3 ÅRS IMMUNITET (RCP OCH RABIES)
- ✓ ADJUVANSFRITT



10/2017
1. Adjuvansfri, 2. Adjuvansfri, 3. Adjuvansfri
2. Brevet för de två nya calicistammmarna är tillgängligt



PureVax DC (feline herpesvirus, calicivirus), vaccin mot kattsmitta; PureVax RCP (feline herpesvirus, calicivirus, parvovirus), vaccin mot kattsmitta och kattppest; PureVax RCPCh (feline herpesvirus, calicivirus, parvovirus, Chlamydia felis), vaccin mot kattsmitta, kattppest och klamydia; PureVax RCPChV (feline herpesvirus, calicivirus, parvovirus, klamydia, rabies), vaccin mot kattsmitta, kattppest och klamydia; PureVax RCPChV (feline herpesvirus, calicivirus, parvovirus, Chlamydia felis, rabies), vaccin mot kattsmitta, kattppest, klamydia och rabies; PureVax RCPChV (feline herpesvirus, calicivirus, parvovirus, Chlamydia felis, rabies), vaccin mot kattsmitta, kattppest, klamydia och rabies; PureVax RCPChV (feline herpesvirus, calicivirus, parvovirus, Chlamydia felis, rabies), vaccin mot kattsmitta, kattppest, klamydia och rabies; PureVax Rabies (rabies), vaccin mot rabies.

PureVax Rabies (rabies), vaccin mot rabies. För information om alla PureVax-vaccin, se www.farnam.se

"When I'm sixty-four"

De veterinärer som startade sin utbildning i Stockholm för 64 år sedan samlades i Skara i augusti för återträff och fest. Trots en anseelig ålder hos kursmedlemmarna lever en stark kamratanda fortfarande i årskursen.

LENNART BÄCKSTRÖM, OLLE WALLIN, RUNE BUCHT



Deltagare i 1953 års Stutiskursmöte i Skara den 20–21 augusti 2017. Från vänster till höger: Urho Riihikoski, Lennart Bäckström, Rune Bucht, Bertil Ewaldsson, Christina Nyström, Olle Wallin, Eeva Yrjänäinen, Göran Hugoson, Birgitta Lannek och Stig Astermark. Vår nestor KG Sandberg var också med men inte på gruppfotot.

Beatles härliga sång klingade högt i Skaras Julia Hotell den 20–21 augusti, då vår årskurs stutologer jubilerade 64 år efter starten 1953 i vår Kungliga Veterinärhögskola i Stockholms vetenskapsstad vid Brunnsviken. Vi hade förmånen att få vår yrkesutbildning vid en av den dåtida världens främsta skolor och dessutom skapades en enastående kamratanda som fortfarande lever i årskursen.

Årskursen startade med 28 svenska studenter. Därefter kom tio finländare till klassen efter sin vet kand-examen i Helsingfors 1955, enligt ett avtal där Sverige och Norge var engagerade i den fortsatta utbildningen till veterinärexa-

men så länge den finska skolan var under byggnation. På så sätt kom för övrigt 237 finska veterinärer att få svensk examen under åren 1948–1965, medan 112 examinerades i Norge.

De finska kandidaterna var omtyckta på Stutis, men kurskontakterna upphörde oftast efter examen. Så var inte fallet för vår klass, där vänskapsbanden i stället bestod och fördjupades. Detta framgår bland annat av våra tio jubileumsorter: 1983 Skara, 1988 Helsingborg/Århus, 1993 Helsingfors, 1998 Stockholm/Uppsala, 2003 Skara, 2006 Åbo, 2008 Strömsholm, 2010 Åland, 2013 Skara och 2017 Skara.

Under de senaste åren har våra led tunnats ut av ålderns obeveklighet.

Till Skaramötet i år kunde vi kalla 13 svenskar och fyra finländare. Några var förhindrade att komma på grund av ohälsa men till mötet kom elva kurskamrater plus tolv äkta hälfter och andra vänner.

För oss som kom blev jubileet minst lika uppskattat som vid tidigare möten. Glädjen att få träffas var stor. Saknaden var också stor efter dem som inte kunde komma eller var avlidna, men glädjen och tacksamheten över alla härliga minnen från deras aktiva liv i yrket och med sina nära och kära hjälpte mycket för att skapa den positiva tonen för jubileet. När vi sade adjö talades det redan om när, var och hur vi ska träffas nästa år. Än lever gamla gudar!

VI SLÄPPER 423 NYA HUND- FÖRSÄKRINGAR... ...TILL ATT BÖRJA MED



OLIKA MEN LIKA TRYGGA! För att du ska välja precis vilken försäkring du ska välja, lanserar vi nu en labradorförsäkring, en basset houndförsäkring och 421 andra specialanpassade erbjudanden för vanliga och ovanliga hundraser. Vår skadestatistik sträcker sig långt tillbaka. Därför vet vi ditt behov, risker och besvär varierar kraftigt hundraser emellan. Vi gör det enkelt att vara trygg.

ANPASSAD FÖR DIN HUND

- UTÖKAD SÄLVRISKPRIS 100 – 135 DAGAR
- REHAB OCH MEDICIN INGÅR
- MÖJLIGHET ATT UTÖKA MAXBELÖPPE

Vill du veta mer? Ring 0775-88 88 88 eller
gå in på agria.se för att hitta din lokala säljare.

Agria Djurförsäkring är en försäkringsgrupps specialförsäkring för hund- och grisförsäkring.

Agria 
Djurförsäkring

Några minuter med Fredrik Alm – förbundsjurist på SVF

TEXT OCH FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON



*Efter 22 år ska
Distriktsveterinärerna
få en ny lönemodell
– hur är läget?*

– I mitten av augusti skickade Jordbruksverket/Distriktsveterinärerna en förhandlingsframställan till Sveriges Veterinärförbund. Till en början har vi avsatt 15 dagar till förhandling. Avtalet innehåller många delar och är väldigt komplext. I förra numret av veterinärtidningen, nr 9/17, finns ett reportage som ger en inblick i vad som ska förhandlas och vad som är på gång.

*Är det först nu (sista veckan i augusti)
som själva förhandlingen börjar?*

– Ja, nu är det skarpt läge. Hittills har det bara pågått samtal och samverkan för att arbeta fram olika förslag som kan användas i förhandlingen om det nya avtalet.

Hur når man en "bra" uppgörelse?

– För det första måste man inse att en förhandling inte är att vinna eller förlora utan att hitta en lösning som gör båda parterna till vinnare. Det andra är att vara öppen för det faktum att det kan finnas en bättre lösning än den man själv föreslår. Det tredje är att inte ge upp. Man förhandlar för att hitta en lösning som kan innebära en kompromiss. Det är inte att förlora, en kompromiss kan till och med vara att vinna.

Är du ensam förhandlare?

– Nej, även om det formellt sett är jag som ska skriva under ett eventuellt avtal utgörs förhandlingsdelegationen även av



*I startgroparna. Fredrik Alm
har startat förhandlingar
med Jordbruksverket om
en ny lönemodell för
distriktsveterinärerna.*

distriktsveterinärer som fått sina kollegers förtroende att förhandla för dem.

Ge en vink om delegationens målsättning.

– Min självklara förhoppning är att vi kan enas om ett bra avtal för alla parter. Det innebär ett avtal som ligger i tiden och som innehåller vissa tvingande delar

gällande arbetstiden så att även distriktsveterinärer på sikt omfattas av såväl arbetstidslagen (distriktsveterinärerna är idag undantagna arbetstidslagen) som arbetsmiljölagen. Detta vill vi uppnå samtidigt som lönesystemet förbättras. Allt för att skapa en bättre arbetsplats för våra distriktsveterinärer. ■



SAVE THE DATE!

The Nordic Equine Veterinary Conference 2018

For the third time, an equine veterinary conference will be organized as a collaboration between the Nordic countries.

We are delighted to invite you to participate in this event.

The conference is expected to attract a total of 400 veterinarians, scientists and administrators from general practice, universities, research organizations as well as diagnostic and medical companies.

Date: NEVC 9-11th of February
FEEVA PPE symposium 8th of February
Place: Scandic Flesland Airport Hotel, Bergen, Norway
Accommodation: Conference hotel and others

Topics: Respiratory, Dentistry, Evaluation of equine movements and soundness, Distal limb lameness diagnostics, Ophthalmology, Metabolic diseases, Emerging diseases, Understanding prepurchase examination across the Nordic countries

To register and receive further information please visit the conference website, www.nevc2018.no or Facebook NEVC2018



The conference will be
hosted by the Norwegian
Veterinary Association



Facklig förtroendeman både ansvarsfullt och givande



Att vara facklig förtroendeman innebär att man företräder sina anställda kolleger på en arbetsplats i det fackliga arbetet. Det är en lagstadgad rättighet som också ger möjlighet att påverka och förändra arbetsplatsen.

FRÅGA

Jag undrar lite om facklig förtroendeman. På min arbetsplats har vi ingen och arbetsgivaren har uppmanat oss att välja en sådan. Vad innebär det? Hur mycket jobb är det? Finns det kurser att gå?

SVAR

Facklig förtroendeman är en rättighet som varje facklig organisation med kollektivavtal har. Det innebär att en eller flera personer företräder de anställda på en arbetsplats. Förtroendemannen utses av de arbetskamrater som är medlemmar i förbundet på arbetsplatsen. Personen kan också utses av sitt förbund. Huvudsaken är att man har kollegernas förtroende.

Det kan vara olika förtroendemän beroende på facklig tillhörighet. Djursjukvårdarna på ett djursjukhus har sitt fackförbund, tekniker/assistenter på slakterier har sitt förbund etc. I frågor som berör alla lika oavsett förbundstillhörighet kan man givetvis samarbeta men i övrigt arbetar var och en för sina medlemmar. Att vara facklig förtroendeman är att tillvarata och bevaka sina kollegers/medlemmars intressen i förhandlingar med arbetsgivaren.

AVF har märkt att inte alla arbetsgivare vet vad som gäller, varför vi själva måste bevaka våra rättigheter.

Arbetsgivaren kan t ex ha planer på en omorganisation på arbetsplatsen: lägga

ner viss verksamhet, ändra öppettider, nyanställa en chef eller på annat sätt förändra rutinerna. Då måste arbetsgivaren enligt lag om medbestämmande i arbetslivet, MBL, informera de fackliga förtroendemännen och kalla till förhandling innan man beslutar om förändringen. Den facklige förtroendemannen inhämtar sina arbetskamraters åsikter och för deras talan. Det är inte så svårt som det låter och känner man sig osäker kan man alltid begära hjälp och stöd av sin centrala organisation. Man har också rätt att bli kallad till förhandlingen i så god tid att man hinner förbereda sig.

Man har rätt att få utbildning på betald arbetstid enligt Förtroendemannalagen. Vi i AVF/SVF anordnar kurser både på grundnivå och som fortsättningskurser. Vi har också ett samarbete med Sveriges Ingenjörer och Naturvetarna som innebär att man kan gå deras grundkurs om man inte kan delta i våra egna.

När man ska förhandla är det bra om man är påläst och vet sina rättigheter och skyldigheter. Man har också rätt att få den ledighet som fordras för det fackliga arbetet på betald arbetstid. Arbetsgivaren får inte lägga en till last att man arbetat fackligt när det gäller löner, anställningsvillkor etc. Allt detta står i Förtroendemannalagen.

Att vara facklig förtroendeman är inte bara en massa negativt jobb där man för-

handlar med sin arbetsgivare utan också en möjlighet att kunna påverka och förändra på sin arbetsplats. Man får insyn i många frågor och kunskap om vilka lagar som gäller på arbetsmarknaden. Det finns lättfattliga sammanställningar i bokform över tillämpliga lagar, t ex "Arbetsrätt 2017" och "Att vara med innan besluten fattas" som finns att beställa på nätet eller genom oss. På AVFs hemsida kan man även hitta länkar till de viktigaste lagarna som är bra att ha nära till hands.

FREDRIKE RITTER
ordförande, AVF

Svenska Distriktsveterinärföreningen

DVF

ÅRSMÖTE 2017

Torsdagen den 9 november

Medicinhistoriska museet
Eva Lagerwalls väg 8
Ulleråker

Årsmöte
kl 18:30

Efter årsmötet blir det buffé och rundvandring på museet.

Motioner och övriga frågor ska vara styrelsen tillhanda senast 20 oktober 2017
till lars.kristensen@dv.sjv.se.

**Nya som gamla medlemmar
hälsas välkomna!**

Styrelsen

Ny adress? Ny e-post? Ny arbetsgivare? Nytt namn?

Meddela oss på förbundskansliet om du flyttat, bytt arbete, bytt namn eller fått ny e-postadress. Ring eller skriv till Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm, tel: 08-545 558 20, e-post: office@svf.se, hemsida: www.svf.se

noterat

Brucellos fortfarande en högaktuell sjukdom

Brucellos utrotades bland nötkreatur i Sverige för 60 år sedan, men är fortfarande mycket vanlig i låginkomstländer där den orsakar mänskligt lidande och stora ekonomiska förluster. En vanlig smittväg till människor är via konsumtion av opastöriserade mjölkprodukter från infekterade idisslare.

I en aktuell studie redovisar forskare vid SLU undersökningar i Tadzjikistan där sjukdomen är vanlig bland människor och djur, och där man med PCR-teknik analyserat mjölkprover från kor. Denna analysmetod har inom forskningen visats vara mycket känslig för att hitta *Brucella*-DNA i mjölk men ingår vanligtvis inte i övervakningsprogram i Sverige eller globalt. Resultaten visar att åtta procent av de kor som bedömdes som friska av de tester som används inom vanliga kontrollprogram i själva verket hade spår av *Brucella*-bakterier i sin mjölk. Dessa djur kan utgöra en smittorisk och resultatet visar på ett behov av att undersöka om PCR bör användas som ett komplement i kontrollprogram för brucellos både inom EU och i övriga världen.

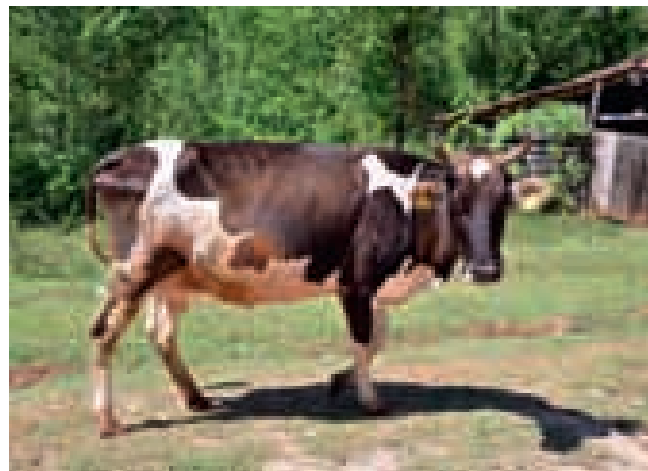
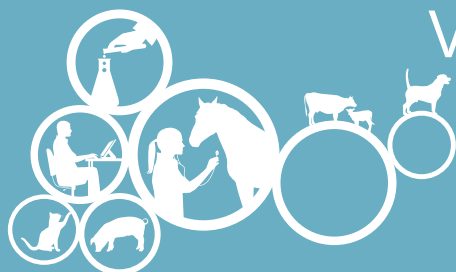


Foto: Pixels

PCR-undersökningar i Tadzjikistan visade att åtta procent av de kor som bedömdes som friska i själva verket hade spår av *Brucella*-bakterier i sin mjölk.

Källa: Lindahl-Rajala E et al. Detection and characterization of *Brucella* spp in bovine milk in small-scale urban and peri-urban farming in Tajikistan. PLOS Neglected Tropical Diseases, 2017, 11(3): e0005367. ■



Veterinärkongressen 2017

9–10 november
Sveriges Lantbruksuniversitet
Ultuna, Uppsala

Kongressen arrangeras av Sveriges Veterinärförbund.
För mer information se www.svf.se/sv/Sallskapet/Veterinarkongressen.

POSTRAR, MINGEL & MIDDAG

Torsdagen den 9 november

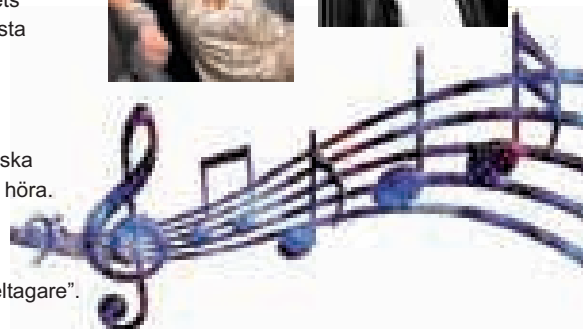
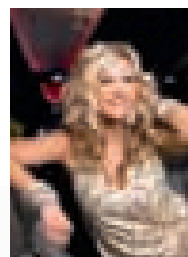
Mingel och posterutställning 17:00, Lyktans nedre plan

Ta chansen att träffa gamla kolleger, knyta kontakt med nya och mingla fram till middagen på nedre plan i den nya utställningsdelen. Bar till självkostnadspris finns. Ta del av årets posterutställning, "posteritches" och rösta fram den bästa postern. Prisutdelning sker under middagen.

Kongressmiddag 19:00, Ultunarestaurangen

Årets kongressmiddag gästas av de proffsiga artisterna Victoria Nilsson och John Lundvik som utlovar musikaliska överraskningar blandat med välkända hits man älskar att höra. Pris: 580:- per kuvert.

Anmäl dig till middagen senast den 31 oktober på www.svf.se, Veterinärkongressen och "Boka dig som deltagare".



Arbetsgivare utan kollektivavtal måste också förhandla



Att arbetsgivare med kollektivavtal

har skyldighet att informera och förhandla enligt lagen om medbestämmande i arbetslivet (MBL) med kollektivavtalsbärande fack vet de flesta. Men även arbetsgivare utan kollektivavtal har skyldighet att informera och förhandla med det fack som en anställd tillhör i vissa fall innan man får vidta vissa åtgärder, t ex säga upp. Annars riskerar arbetsgivaren att få betala skadestånd till facket för brott mot MBL.



FOTO: STARFLAMES

Att MBL-förhandla inför en omorganisation blir ett sätt för arbetsgivare utan kollektivavtal att få externa synpunkter från arbetstagarhåll på det som ska genomföras.

Till att börja med ska arbetsgivare utan kollektivavtal informera och förhandla med fack som den anställda tillhör innan arbetsgivaren gör en förändring som särskilt angår den anställdes anställnings- eller arbetsvillkor. Det kan t ex handla om en omorganisation som innebär andra arbetsuppgifter eller ändrad tjänstgöringsgrad för den anställda.

En arbetsgivare som inte har kollektivavtal och tänker överlåta hela eller del av sin verksamhet ska informera och förhandla med de fackföreningar som de anställda tillhör. Detta eftersom de anställda följer med verksamheten över till den nya arbetsgivaren enligt § 6b, lagen om anställningsskydd (LAS). De anställda tar med sina rättigheter och skyldigheter till den nya arbetsgivaren.

En anställd kan vid en övergång av verksamhet enligt § 6b LAS välja att inte följa med verksamheten utan vara kvar som anställd hos den tidigare arbetsgivaren. Då kan denne hamna i situationen att man har för mycket personal i sin verksamhet. Med andra ord innebär det att företaget måste säga upp personal på grund av arbetsbrist. Om arbetsgiva-

ren inte har kollektivavtal ska man informera och förhandla med de fack som berörda anställda tillhör om uppsägning på grund av arbetsbrist.

NYTTIG MBL-FÖRHANDLING

Att informera och MBL-förhandla inför en omorganisation eller uppsägning på grund av arbetsbrist blir ett sätt för

arbetsgivare utan kollektivavtal att få externa synpunkter från arbetstagarhåll på det som ska genomföras. Även om det kan kännas jobbigt att bli ifrågasatt kan det hindra arbetsgivare från att av misstag göra fel, t ex säga upp i strid mot turordningsreglerna och minska riskerna att få betala skadestånd till den anställda.

Det kan även finnas fall då man som ➤

FÖREBYGG RINGORM TILL LÄGSTA KOSTNAD VACCINERA MED TRICHOBEN VET.

Förpackning	Trichoben	Konkurrent	Diff pris
5 doser	18 :-	31,60 :-	+ 75%
20 doser	15,80 :-	18,30 :-	+ 16%

Kontrollhudar International Falkenberg

0346-990 50

info@khi.se



Läs mer på fass.se. Senaste produktresumé godkänd 2016-01-12.
Priser per dos augusti 2017 från Djurfarmacia Apoteket Trollet Trollhättan, ordinarie priser

- arbetsgivare, utan att vara skyldig att förhandla, kan ha nytta av att informera och förhandla med det fack som den anställda tillhör. Det kan röra sig om en anställd som är långtidssjukskriven och där man vill diskutera möjligheterna till rehabilitering och återgång i arbete med den anställda och dennes fack. Ett annat exempel är för att diskutera situationen med en anställd som missköter sig.

Har man som arbetsgivare anställda eller före detta anställda som är medlemmar i facket kan facket kalla till förhandling i fråga som rör deras medlem.

Det kan t ex handla om att inte rätt lön blivit utbetald eller en anställd som känner sig diskriminerad. Fack som har medlemmar på arbetsplatsen får också utse ett regionalt skyddsombud.

FLERA FACK KAN BLI AKTUELLA

För att kunna informera och förhandla med rätt fack ska man som arbetsgivare fråga en anställd vilket fack den anställda tillhör. Många arbetsgivare tvekar att ställa frågan eftersom det är en känslig personuppgift. Men arbetsgivaren måste behandla en sådan uppgift enligt per-

sonuppgiftslagen och den dataskyddsförordning (GDPR) som ersätter personuppgiftslagen den 25 maj 2018.

Om det är många arbetstagare som berörs, t ex av en omorganisation, kan det bli flera olika fack som man som arbetsgivare utan kollektivavtal ska MBL-förhandla med innan man vidtar en åtgärd. Det kan därför vara bra att vara ute i god tid.

KARIN BERGGREN

*jur kand, ansvarig rådgivningen
Företagarna*

noterat

Övergivna djur kan skyddas av lex Maja

■■ Vårdpersonal får nu rätt att anmäla misstänkt vanvård av djur utan att riskera att bryta mot tystnadsplikten. Den nya lagen trädde ikraft den 1 september, rapporterade Länstidningen i Södertälje samma dag.

Lagen heter lex Maja efter att katten Maja i Södertälje dog när hennes matte togs in på sjukhus. Det var Södertälje katthem som i juni 2016 slog larm till polisens djurskyddsgrupp i Stockholm. Katten hade lämnats ensam i elva dagar utan mat och vatten efter att matte hamnat på sjukhus. Både katthemmet och en god man hade förgäves försökt få hemtjänsten att låsa upp dörren. Polisens djurskyddsgrupp tog ett beslut om omedelbart omhändertagande av katten, något som verkställdes av Södertäljepolisens. Katten var då kraftigt uttorkad och undernärdd och vägde bara 1,9 kilo. Den inkopplade länsveterinären tog beslutet att katten måste avlivas.

Den 3 maj i år röstade riksdagen igenom lex Maja, som innebär att personal inom hälso- och sjukvården och socialtjänsten



Personal inom sjukvård och socialtjänst får nu lämna information om det finns misstanke att djur far illa eller är övergivna, utan risk att bryta mot tystnadsplikten.

nu – utan att riskera att bryta mot tystnadsplikten – får lämna vidare information till exempelvis länsstyrelserna om det finns misstanke att djur far illa. ■

För en komplett ortopedisk rehabilitering



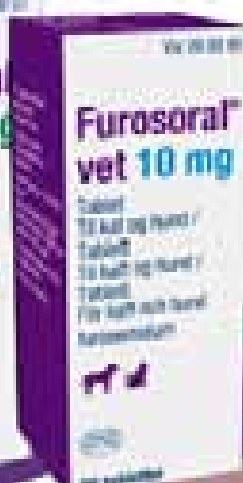
Dessa ortoser är för hasleden. Finns också för carpalleden.



www.scandiop.se

Furosemid

A green blister pack of Cardisure (Carvedilol) tablets is shown next to a single white, round, scored tablet. The blister pack is partially open, revealing the tablets inside. The text "Cardisure" is visible on the blister pack. The tablet is white and round with a score line.

[illegible]

noterat

Sex nya hedersdoktorer vid SLU

Sex nya hedersdoktorer kommer att promoveras vid SLU i samband med doktorspromotionen den 7 oktober 2017. Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap (VH) bidrar med två av dem: professor emeritus Lawrence "Larry" Schaeffer, universitetet i Guelph, Ontario, Kanada, och Erik Teske, professor i onkologi vid universitetet i Utrecht, Nederländerna.

Larry Schaeffer uppmärksammas för sina insatser inom statistisk genetik och husdjursavel under mer än 40 år. Han har samarbetat med SLUs institution för husdjursgenetik och avelsorganisationen Interbull. Han är inte bara känd för sin egen banbrytande forskning utan också för sin förmåga att föra fram andras forskningsresultat. Schaeffer är bland annat upphovsmannen bakom MACE, en avelsmetod som möjliggör jämförelser mellan avelsdjur från olika miljöer.

Erik Teske är veterinär och specialiserad



FOTO: UNIVERSITY OF UTRICHT

Erik Teske, onkolog från universitetet i Utrecht, promoveras till veterinärmedicin hedersdoktor vid SLU den 7 oktober.

i onkologi, cytologi och epidemiologi. Han är expert på cancersjukdomar hos hundar men också en ofta förekommande föreläsare vid SLU och har varit värd för flera SLU-doktorander i Utrecht. Teske tog veterinärexamen i Utrecht 1981 och disputerade 1993 på en avhandling om non-Hodgkins lymfom hos hundar. Han är i dag chef för onkologiavdelningen på institutionen för kliniska vetenskaper

i Utrecht och har många hedersuppdrag och utmärkelser från olika europeiska veterinärorganisationer.

De nya hedersdoktorerna håller öppna föreläsningar inom sina respektive ämnen fredagen den 6 oktober på SLU i Uppsala. ■

Handhygien i djursjukvården kan förbättras

AniCura genomförde under det andra kvartalet i år en studie kring handhygien inom djursjukvården. Studien visar, enligt ett pressmeddelande från Anicura den 28 augusti, att handhygien kan förbättras och att förbrukningen av handdesinfektionsmedel bör öka. AniCura undersökte förbrukningen av handdesinfektionsmedel på 61 djursjukhus runtom i Europa. Studien redovisar en genomsnittlig förbrukning av 7,6 ml handdesinfektion per patient och dag, men skillnaderna mellan djursjukhusen är betydande.

– Överlag är vår bedömning att förbrukningen av handdesinfektionsmedel i djursjukvården behöver öka, särskilt i Danmark och Tyskland, säger Ulrika Grönlund, kvalitetsansvarig på AniCura.



FOTO: JOHAN BECK-FRIG

Förbrukningen av handdesinfektionsmedel i djursjukvården behöver öka, enligt en färsk studie från Anicura.

Inom vården är handdesinfektion det bästa och effektivaste sättet att få bort bakterier och virus utan att få problem med torra och spruckna händer, eftersom handtvätt med tvål och vatten torkar ut huden. Tidigare undersökningar har bland annat visat att närmare 18 procent av den djurvårdande personalen bar på MRSA-bakterier vid MRSA-utbrott på svenska djursjukhus.

Den aktuella studien genomfördes den 1–31 maj 2017 på 61 djursjukhus i Danmark, Nederländerna, Norge, Sverige och Tyskland. ■

DISKUSSIONSKVÄLL KRING

Kom och tyck till!

Förslag till nya stadgar för förbundet

Onsdagen den 8 november 2017, 18.00–20.00

Sal J, Sveriges lantbruksuniversitet, Ultuna, Uppsala

Förbundsstyrelsen och Omorganisationsgruppen har nu arbetat fram ett förbättrat förslag till nya stadgar för Sveriges Veterinärförbund. Vi vill presentera och diskutera det med alla intresserade medlemmar kvällen före Veterinärkongressen, den 8 november, kl 18.00–20.00. Förslaget bygger på det som visades och diskuterades i fjol och innebär en delvis ny och förhoppningsvis ännu mer effektiv organisation för förbundets medlemmar.

Vi vill höra dina åsikter! Reservera kvällen den 8 november! Kom och tyck till! Vi bjuder på macka och dricka.

Anmäl dig till Karin Henriksson på kansliet, karin.henriksson@svf.se, så får du förtäring! Ingen anmälan – ingen macka!

Mer information kommer på www.svf.se.

Välkomna!

Förbundsstyrelsen och
Omorganisationsgruppen



ELÄINLÄÄKÄRI PÄIVÄT



The Annual Finnish Veterinary Congress 13.–15.12.2017 Helsinki, Finland

A three-day scientific program includes lectures in the general, business and working life, scientific, food and environmental hygiene, production animal, small animal and horse sessions. In addition to the lectures, there will be a commercial exhibition representing fields of medicine, health care, instruments and pharmacology as well as a scientific poster exhibition.

Invited international speakers:

WEDNESDAY 13.12.

BVSc, MMRS, MRCVS, Managing director **Allison Lambert**,
Onswitch
Customer communication

THURSDAY 14.12.

Assistant professor, PhD, DVM **Karina Bech Kleerup**,
University of Copenhagen
Recognition of pain in horses

FRIDAY 4.12.

Senior researcher **Margit Bak Jensen**, Aarhus University
Design and need of hospital pen to fit cow preferences

THURSDAY 14.12. & FRIDAY 15.12.

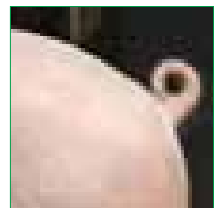
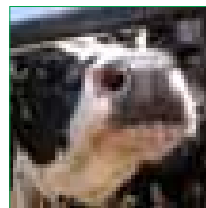
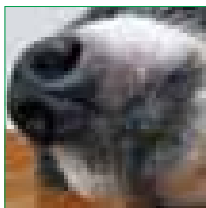
Prof. Dr. **Gerhard Oechtering**
Dr. **Kathleen Höhns**
Dr. **Sarah Rösch**
University of Leipzig, Germany
What have we achieved with breeding? Brachycephalics
and much more

More information www.sell.fi.

Welcome!



POND5



Vilken är din diagnos? – Svar

YTTERLIGARE UNDERSÖKNINGAR

En upprepade endoskopiundersökning utfördes med liknande fynd som vid den som utförts i fält. Vid röntgen av svalgregionen konstaterades DDSP och en lindrig förtjockning av mjuka gommen men inga andra onormala fynd (Figur 2). Ultraljudsundersökning av svalgregionen var utan avvikande fynd. Utökade blodprover visade på kraftigt förhöjd koncentration av troponin I i plasma (3 460 ng/l, referensvärde <22 ng/l), låg selenkoncentration i helblod (0,0157 mg/l, rekommenderade nivåer 0,17–0,25 mg/l) och normal E-vitaminhalt i serum. Biopsier togs från massetermuskulaturen och skickades för histopatologi.

Differentialdiagnoser

Baserat på den kliniska bilden och avvikelserna i blodproverna bedömdes nutritionell muskeldegeneration orsakad av selenbrist med påverkan på framför allt käk-, tung- och hjärtmuskulatur vara den mest sannolika diagnosen. Längre ned på listan över tänkbara differentialdiagnoser var käkfraktur, artros i käklederna, abscess i farynx, tetanus, botulism och atypisk myopati.

BEHANDLING OCH SEKTIONSDIAGNOS

Hästen behandlades med en dos natriumselenit och dl-alfa-tokoferylacetat (Selevitan) intramuskulärt samt understödjande med NSAID, intravenös vätska och glukosinfusion. Penicillin sattes in på grund av kraftig faryngit och då en abscess i farynx inte helt kunnat uteslutas. Med hjälp av endoskopi kunde man med en peang gripa tag i slemhinneveckat mellan epiglottis och arybroscen och lägga epiglottis rätt. Hästens tillstånd försämrades dock gradvis under klinikvistelsen och sex dagar efter ankomst till kliniken togs beslut om avlivning. Kroppen skickades till patologen vid SLU för obduktion (Figur 3).

Sektionsdiagnos

Muskelbiopsin uppvisade utbredda degenerativa förändringar, nekrotiska muskelfibrer och muskelfiberregeneration. En bild som väl överensstämmer med den typ av förändringar man ser vid selenbrist. Fostret uppvisade inga tecken på muskeldegeneration.

DISKUSSION

Nutritionell muskeldegeneration (NMD, white muscle disease) ses vanligen som en medfödd sjukdom hos neo-



FIGUR 2. Vid röntgen av svalgregionen konstaterades DDSP och en lindrig förtjockning av mjuka gommen men inga andra onormala fynd. Röntgenundersökning utförd på Bild-diagnostiska kliniken, UDS.



FIGUR 3. Typiska makroskopiska fynd vid NMD är blekt utseende och atrofi av käkmuskulaturen.

natala föl men kan förvärfas av hästar i alla åldrar. Flera fall av NMD som orsak till dysfagi hos vuxna hästar finns beskrivna i litteraturen. Vid akut degeneration av massetermuskulaturen ses svullnad och palpationsömheter över masseter och hästarna har svårt att öppna munnen, senare i förloppet atrofierar muskulaturen och ersätts med kro-

FOTO: LISA LUNDSTRÖM, ENHETEN FÖR PATOLOGI, SLU.

nisk fibros. Dysfagi kan förekomma som enda symtom vid NMD men även övrig skelettmuskulatur och/eller myokard kan drabbas, symtombilden varierar beroende på vilka muskelgrupper som är involverade. Drabbade föl föds vanligen med allmän svaghet som enda symtom vilket gör sjukdomen svår att skilja från andra differentialdiagnoser hos neonatala föl. De vanligaste kliniska tecknen hos föl är dyspné, arytmi och plötsliga dödsfall i de fall hjärtmuskeln drabbas. Man kan även se dysfagi, muskelstelhet, muskelskakningar och myoglobininuri. I detta fall uppvisade fostret inga tecken på NMD trots att stoet hade grava symtom, vilket är förvånande. Det vanligaste är att föl med NMD föds av asymtomatiska ston.

De flesta beskrivna fall av NMD har låga selenhalter i blod och i flera fall även låg glutathionperoxidaktivitet (GSHPx). E-vitamin har en mer oklar roll i denna typ av

muskeldegeneration och låga, normala och i vissa fall även förhöjda serumkoncentrationer av E-vitamin har beskrivits hos hästar med NMD. Sjukdomen förekommer i områden med selenfattiga jordar och kan förekomma hos enstaka hästar eller hos flera hästar i samma besättning. Det aktuella stoet var dräktigt vilket ger ett ökat behov av selen och hon fodrades endast med hösilage utan tillgång till något mineraltillskott. Diagnosen ställs med ledning av kliniska symtom tillsammans med förhöjda serumkoncentrationer av CK och ASAT samt låga koncentrationer av selen och vitamin E och/eller låg GSHPx-aktivitet i helblod. Vid histopatologisk undersökning av drabbad muskulatur ses typiska förändringar i form av mer eller mindre utbredda nekroser, regeneration av muskelfibrer, fibros, atrofi och mineralisering av muskelfibrer. Prognosen för drabbade hästar är avvaktande.



kanslinytt

Rabatt hos Peugeot

Veterinärförbundets medlemmar erbjuds via ett avtal mellan SVF och Peugeot Sverige rabatt vid nybilsköp från Peugeot. Avtalet gäller från den 1 juni 2017 till den 31 maj 2020.

Avtalet gäller både anställda och företagande medlemmar i SVF men med lite olika villkor. De fullständiga rabattsatserna för olika bilmodeller kan läsas på den lösenordskyddade delen av förbundets hemsida www.svf.se under



rubriken "medlemsförmåner". Avtalet kan återopas hos samtliga Peugeot-anläggningar som är auktoriserade återförsäljare av person- och transportbilar. Ramavtalsnumret (som återfinns på veterinärförbundets medlemshemsida) ska uppges vid köp av bil för att rabatten ska gälla.

JOHAN BECK-FRIIS

noterat

Djurägare varnas för giftiga larver

Djurägare i Halland varnas för starkt giftiga larver som kan döda betande djur, skrev tidningen ATL den 2 september.

Larver av arten blåsvart björkstekel upptäcktes under augusti i ett villaområde nära Halmstad. Larverna är mycket giftiga och det finns risk att betande djur kan få i sig dem. Giftet – lofyrotomin – är närbesläktat med det gift som finns i vit och lömsk flygsvamp. SVA ger enligt ATL rådet att inte ha betande djur i hagar med björkbestånd under augusti och september om man misstänker att björkstekel finns i området. Under just dessa månader lämnar larverna träden för att gräva ner sig i marken för att övervintra. Då kan det bli stora mängder larver på marken som djur som betar kan få i sig. Giftet ger leverskador.

Blåsvart björkstekel vandrade in i Sverige 2002 då den upptäcktes i Falsterbo. Sedan har den spridit sig upp genom Skåne.

– Sannolikt finns den nu på flera platser då den lyckats ta sig

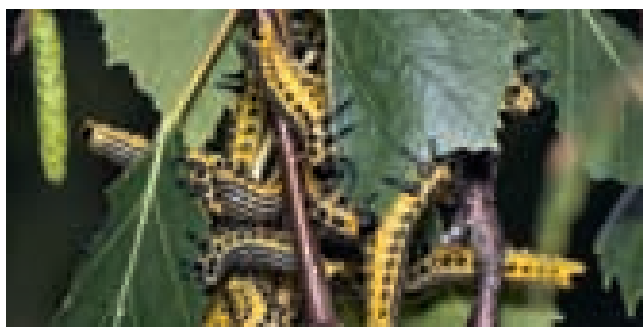
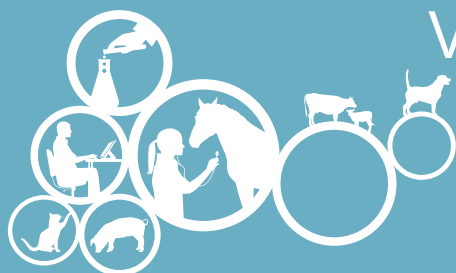


FOTO: MIKAEL LARSSON, LÄNSSTYRELSEN I HALLAND.

Larver av arten blåsvart björkstekel upptäcktes under augusti i Halmstadsområdet. Larverna är mycket giftiga och det finns risk att betande djur kan få i sig dem.

över Hallandsåsen. Förekomsten i länet är säkert fortfarande sällsynt men det kan vara bra att känna till att arten nu finns och de problem den kan orsaka, säger reservatsförvaltaren Mikael Larsson på länsstyrelsen i Halland i ett pressmeddelande den 31 augusti. Även i Småland har björkstekeln upptäckts men hittills har inga larver hittats. ■



Veterinärkongressen 2017

9–10 november

Sveriges Lantbruksuniversitet

Ultuna, Uppsala

Kongressen arrangeras av Sveriges Veterinärförbund.

För mer information se www.svf.se/sv/Sallskapet/Veterinarkongressen.

Kurser på kongressen

Under Veterinärkongressen 9–10 november 2017 erbjuds flera kurser. Tre av dem är godkända som specialistutbildning steg 1. Anmäl dig redan nu för att säkra en plats. Du gör det via Sveriges Veterinärförbunds hemsida under Veterinärkongressen och "Boka dig som deltagare". Glöm inte att bocka för att du önskar kursintyg. I år har vi även infört mängdrabatt för de arbetsplatser som anmäler fler än fem personer. Mer information om detta finns också på SVFs hemsida.

Hästprogrammet

GODKÄND FÖR SPECIALIST-
UTBILDNINGEN STEG 1

Hästsektionens program tar i år upp det allra viktigaste – själva HUVUDSAKEN – sjukdomar och skador i hästens huvud. Föreläsningarna spänner över frakturer, hjärnödem, sinusiter, tumörer, headshaking, sårskador, stående enukleation, "geniknölar" m m. Föreläsare är erfarna veterinärer från UDS/SLU och Mälaren Hästklirik samt en gästföreläsare från Storbritannien, Neil Townsend, dipl ECVS. Det här kommer garanterat att bli mycket spännande och intressant.

Smådjursprogrammet

GODKÄND FÖR SPECIALIST-
UTBILDNINGEN STEG 1

Smådjursprogrammet har temat kardiologi hund och katt. Föreläsningarna kommer att behandla allt från bakgrund och diagnostik (EKG) till kongenitala och förvärvade hjärtsjukdomar. Diagnostik och behandling av akut hjärtsvikt och monitorering av kronisk hjärtsvikt ingår också i programmet som riktar sig främst till den allmänpraktiserande smådjurspraktikern.

Programmet för veterinär folkhälsa

GODKÄND FÖR SPECIALIST-
UTBILDNINGEN STEG 1 NÖTKREATUR

"Så lyckas du med hygienarbetet – introduktion, implementation och innovation" är ett ämne som är högst relevant för t ex personal inom livsmedelskontroll, länsveterinärer samt för veterinärer som arbetar med produktionsdjur såväl som med sport- och sällskapsdjur. Två välmeriterade föreläsare ger en teoretisk bakgrund till vad ett gott hygienarbete är och hur man kan få det att genomföras i praktiken. Föreläsningarna varvas med praktiska exempel från hygienarbete i olika typer av veterinär verksamhet.

Husdjursprogrammet

Husdjursektionens huvudtema kommer i år vara "Fothälsa hela vägen", en stadig grund för att arbeta med hälsa i nötbosättningar. Deltagande kommer att kunna tillgodoräknas i den kommande specialistutbildningen produktionsrådgivning i nötkreatursbosättningar. Utöver detta erbjuds en parallellsession med aktuell information från flera djurslag och hur man når fram till djurägare med sitt budskap.

Försöksdjursprogrammet

Försöksdjurssektionen fokuserar på försöksdjurens beteende och hur djurförsök med välmående djur i en berikad miljö har betydelse för forskarnas resultat. Dessutom kommer ett programpass handla om hantering, acklimatisering och träning av försöksdjur.

Reflektioner efter första kvack-sommaren

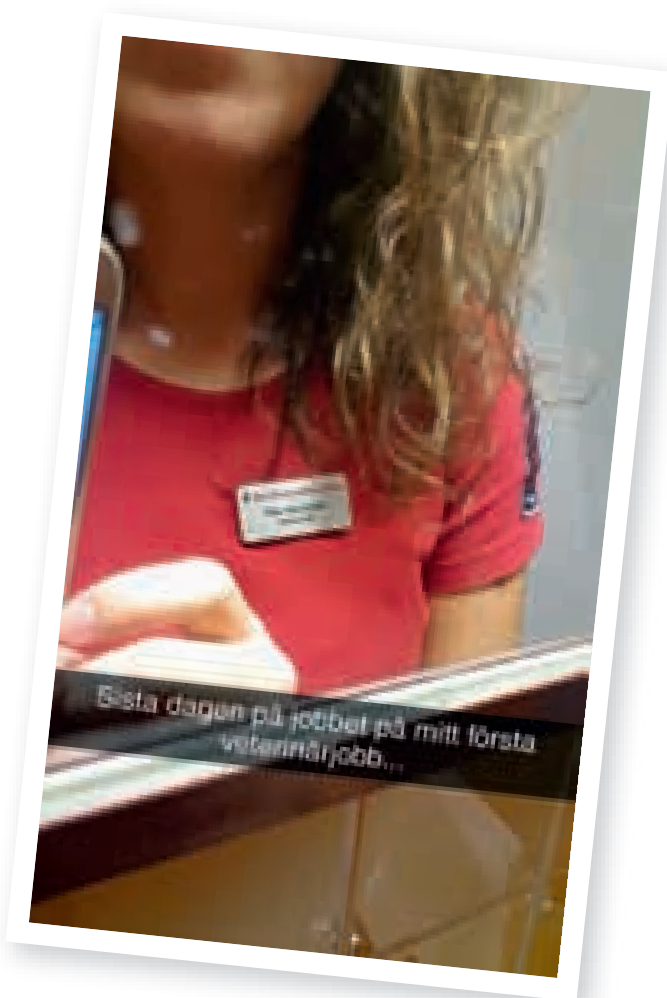


Så är ännu ett läsår igång på Ultuna, med en stor kull nya studenter. På VMF har vi glädjande nog fått ta emot en rekordstor kull i och med att antalet platser på djursjuk-skötarprogrammet utökats och i skrivande stund är vi mitt uppe i mottagande av de nya studenterna. Det stora studentantalet innebär såklart också vissa utmaningar, t ex att vi börjar växa ur vårt kära kårhus, men med många nya medlemmar kommer förhoppningsvis även nya lösningar. Vi ser med tillförsikt fram emot det nya läsåret.

NY HÖSTTERMIN innebär också att en ny kull sistaårsstudenter just avslutat sin tf-sommar. En sommar full av nya erfarenheter: kalvar, föl och lamm på tvären, katter med kliande öron eller som fått klor i ögat, valpar som knaprat på värktabletter, sommarsjuka kor som behöver blodtransfusion, kattungar som ska chipmärkas, små ponnyer med fång, kaniner med ont i benen och kor som behöver få svansen amputerad, för att inte tala om alla djurägare som undrat, frågat, funderat, bjudit på fika, frågat ännu mer och i vissa fall bråkat lite. En sommar att första gången pröva sina vingar, att upptäcka att det som lärts in i skolan faktiskt sitter där, att det ibland går dåligt men att det är ok, för det är så man lär sig.

Men för en del, alltför många, blir det en sommar av oro, stress och tvivel, av känslor av otillräcklighet och av stress som är för svår att bära. I värsta fall känslan av att det som fram till den dagen varit drömyrket numer känns som en dröm man helst av allt vill vakna från och slippa. Som tf/veterinärkandidat är vi ju inte ens nybakade leg vet utan ännu färskare än så. Det kan inte förutsättas att kandidaten kan leverera på ens i närheten av samma nivå som de gamla rävarna. Samma gamla rävar som gärna drar sig till minnes sin egen första kvack-sommar med något ömt i blicken: hur de blev utslängda på distriktet med en telefon att svara i och i bästa fall en karta över distriktet i näven.

Tyvärr är varken patienterna, djurägarna eller yrket detsamma nu som då. Det ställs idag betydligt högre krav både vad gäller diagnostik och behandlingar likväl som kommunikationen i samband med dessa. Tyvärr gör inte djurägarna någon skillnad på om det står "tf" istället för "leg" framför "veterinär" på namnskylden och respekten för titeln är många gånger inte alls densamma idag som den var då. I de situationerna är det än viktigare med stödet från de erfarna kollegerna för att känna



att man inte är ensam, att man inte har fel och att dina prestationer som veterinär inte är det som avgör ditt människovärde. Till alla er som varit dessa kolleger: Tack! Ni har gett oss en fin grund att stå på i våra fortsatta karriärer. Till er som inte känner igen er i beskrivningen, ni som lagt scheman där tf:en lämnats ensam en långhelg eller ni som dubbelbokat patienter på deras listor: snälla ge oss en bättre start, det kommer alla att tjäna på. Hur hårda ni än är emot oss kommer vi ändå alltid att vara våra egna värsta kritiker. Det vi behöver för att prestera som bäst är ert stöd.

Avslutningsvis kan konstateras att Jordbruksverket glädjande nog upptäckte att de glömt bort veterinärstudenterna i sina omdiskuterade föreskriftsförändringar som till slut kom i somras, varför vi ganska nyligen skickat in ännu ett remissvar. Alla kårar är olika och är det något årets kårstyrelse har tvingats bli bra på, är det att byta sekreterare och skriva remissvar. Låt oss hoppas att vi gjort bådaderna för sista gången i år.

IDA JANSSON
ordförande VMF 2017



KONGRESSER & KURSER

SVENSKA

WEBBKURSER

DISA – DJUROMSÖRG VID SLAKT OCH ANNAN AVLIVNING

DJURSKYDDSBEDÖMNING GRIS

HANTERING AV DJURSKYDDSBROTT.

Arr: Nationellt centrum för djurvår (SCAW). Info: Maria Forsberg Lönn, maria.lonn@slu.se och www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/nationellt-centrum-for-djurvalfard/utbildning/aktuella-utbildningar/ eller www.slu.se/scaw

v 40

2-6/10 -17. KURS: DENTISTRY DEL II, Halmstad. Arr: Accesia AB.
Info: <http://academy.accessia.se>, academy@accessia.se

5-6/10 -17. INTRODUCTION TO ORTHOPAEDICS & PATELLA LUXATION AND LATERAL SUTURE, Uppsala. Arr: Swevet i samarbete med UDS och Securos Surgical.
Info: <http://shop.swevet.se/sv/utbildning/>

6/10 -17. KURS SLEDDOG VET SEMINAR FÖR SLÄDHUNDSINTRESSERADE VETERINÄRER, Kiruna. Arr: Kiruna Slädhundklubb.
Info: anette.johansson@dv.sjv.se

6-7/10 -17. ETIKKONFERENS, Uppsala. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

6-7/10 -17. ANESTESIOLOGI GRUND, HUND & KATT, Stockholm. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

6-7/10 -17. KURS I 3 x A – ANDROLOGI, AI & AVEL, Stockholm. Arr: Svenska sällskapet för smådjursreproduktion.
Info: ann-sofi.bergqvist@slu.se, www.reproduktionssallskapet.se

7-8/10 -17. SYMPOSIUM OM ARBETANDE HUNDAR för slädhundsintresserade veterinärer, Kiruna.
Arr: Kiruna Slädhundklubb.
Info: anette.johansson@dv.sjv.se

7-8/10 -17. GRUNDKURS, HUND- OCH KATT-TANDVÅRD, Stockholm.
Arr: KRUUSE Svenska AB & Mälarhöjdens Veterinärpraktik.
Info: <http://www.kruuse.com/sv-SE/>

Uddannelse/Kurser/SE_Dental.aspx, marika.bjornstrom@kruuse.com, 070-101 67 28

v 41

12/10 -17. KURS I STRÅLSÄKERHET FÖR ALL PERSONAL SOM ARBETAR MED RÖNTGEN INOM VETERINÄRMEDICIN, Göteborg.
Arr: Röntgenutbildarna Stockholm AB.
Info: <https://www.rontgenutbildarna.se/kursverksamhet>

12-13/10 -17. FACKLIG GRUNDKURS FÖR FÖRTROENDEMÄN, Stockholm.
Arr: Anställda Veterinärers förening (AVF).
Info: fredrik.alm@svf.se

13/10 -17. ABDOMINAL, THORACIC & SOFT TISSUE ULTRASOUND, Strömsholm.
Arr: VetPD.
Info: <http://www.vetpd.com/courses-detail.php?event=322>

13-14/10 -17. KURS PARODONTIT – MER ÄN "LÖSA TÄNDER", Knivsta.
Arr: Svenska sällskapet för djurtandvård.
Info: www.ssdt.se, styrelsen@ssdt.se

13-14/10 -17. RÖNTGENTEKNIK, -ANATOMI HUND & KATT, GRUND, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

14-15/10 -17. ULTRALJUD SMÅDJUR, GRUNDLÄGGANDE BUK, Uppsala.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 42

18-19/10 -17. FACKLIG FORTSÄTTNINGSKURS FÖR FÖRTROENDEMÄN, Stockholm.
Arr: Anställda Veterinärers förening (AVF).
Info: fredrik.alm@svf.se

18-20/10 -17. KURS: EXTRAKTIONSKURS, Halmstad. Arr: Accesia AB.
Info: <http://academy.accessia.se>, academy@accessia.se

19/10 -17. LABORATORIEKUNSKAP FÖR VETERINÄRER, Uppsala.
Arr: Swevet i samarbete med UDS.
Info: <http://shop.swevet.se/sv/utbildning/>

19-20/10 -17. ONKOLOGI HUND & KATT, GRUND, Sigtuna. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

19-20/10 -17. AKUT KIRURGI, Uppsala.
Arr: KRUUSE & Universitetsdjursjukhuset.

Info: <https://www.kruuse.com/sv-SE/Uddannelse.aspx>

v 43

26/10 -17. CEVA DERMATOLOGY DAY, Stockholm.
Arr: Ceva Animal Health AB. Info: <https://dermaday-sthlm.confetti.events/>

26-27/10 -17. ULTRALJUD GRUNDLÄGGANDE EKOKARDIOGRAFI, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 45

9-10/11 -17. VETERINÄRKONGRESSEN, Uppsala. Arr: SVS, SVF.
Info: Vasso Norlund, SVF, 08-545 558 27, vasso.norlund@svf.se, www.svf.se/sv/Sallskapet/Veterinarkongressen/

11-12/11 -17. FORTSÄTTNINGSKURS HUND- OCH KATTANDVÅRD, EXTRAKTIONSKURS (Steg 1-godkänd), Stockholm.
Arr: KRUUSE Svenska AB & Mälarhöjdens Veterinärpraktik.
Info: http://www.kruuse.com/sv-SE/Uddannelse/Kurser/SE_Dental.aspx, marika.bjornstrom@kruuse.com, 070-101 67 28

v 46

13-14/11 -17. ENDOKRINA SJUKDOMAR HUND & KATT, DEL 2, Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

13-14/11 -17. KURS I ARTIFICIELL INSEMINATION – HUND, SLU, Uppsala.
Arr: SLU, KV.
Info: Susanne Pettersson, susanne.pettersson@slu.se

14-15/11 -17. LEDARSKAP INOM DJURSJUK-VÅRDEN, FÖRDJUPNING, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

17-18/11 -17. IMMUNOLOGISKA SJUKDOMAR HOS HUND & KATT, Knivsta.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

17-18/11 -17. AKUTA OFTALMOLOGIFALL HOS HUND OCH KATT, Helsingborg.
Arr: Evidensia Specialistdjursjukhuset

Helsingborg.
Info: Gunilla Bylander, 042-16 80 29,
anmalan.djursjukhusethbg@evidensia.se

**NY 18-19/11 -17. FIRST AID FOR EMERGENCY
VETS, Märsta.** Arr: Swevet.
Info: [http://shop.swevet.se/sv/
utbildning/](http://shop.swevet.se/sv/utbildning/)

v 47

21-24/11 -17. KURS: KANIN OCH SMÅDJURS-

TANDVÅRD, Halmstad. Arr: Accesia AB.
Info: <http://academy.accessia.se>,
academy@accessia.se

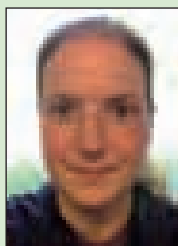
**22/11 -17. ANESTESIKURS FÖR VETERINÄRER
– MONITORERING OCH ÅTGÄRDER, Malmö.**
Arr: Swevet.
Info: [http://shop.swevet.se/sv/
utbildning/](http://shop.swevet.se/sv/utbildning/)

23-24/11 -17. GRUNDLÄGGANDE ULTRALJUDS-

**KURS BUK SMÅDJUR, Uppsala eller
Stockholm.** Arr: KRUUSE Svenska AB
& Mälardalens Veterinärpraktik.
Info: [http://www.kruuse.com/
sv-SE/Uddannelse/Kurser/
Ultraljud_SE_april-november-17.aspx](http://www.kruuse.com/sv-SE/Uddannelse/Kurser/Ultraljud_SE_april-november-17.aspx),
anders.hildebrand@kruuse.com,
070-101 67 17

**23-24/11 -17. SÅRBEHANDLING – EN PRAKTISK
KURS MED FALLBESKRIVNINGAR, Knivsta.** ➤

Kollegiala nätverket – veterinärer stödjer veterinärer



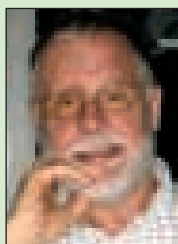
Barbara Köchli
Rimbo
Mobil: 072 553 00 44
E-post: consulting@exoticpetmed.se

Barbara flyttade från Schweiz till Sverige 2008. Hon jobbade tidigare på Djurkliniken Roslagstull och startade sedan eget företag som konsult. Uppdrag som konsult har bland annat innefattat jobb på katthem, att hålla föreläsningar och kurser om katter och exotiska djur, hjälpa skolor att ta hand om exotiska djur samt besök hos kunder som hemveterinär. Nu jobbar hon som klinikchef på Djurkliniken Norrtälje.



Florin Gurban-Marcu
Höör
Tel: 0413-219 00
Mobil: 073-349 79 98
E-post: florin.gurban@telia.com

Florin kom till Sverige 1989 från Rumänien och blev klar med sin TUVE-utbildning 2002. Han arbetade åtta år som "privat-distriktare" i Högbys och driver sedan 2011 privat smådjursklinik i Höör tillsammans med sin son.



Erik Kjellgren
Arboga
Tel: 0589-169 78
Tel: 0589-192 80
E-post: kjellgren.erik@gmail.com

Erik är smådjursveterinär med tyngdpunkt på oftalmologi och driver som egen företagare Arboga djurklinik. Erik har varit chef i 17 år och har lång erfarenhet från facklig verksamhet, bland annat som ordförande och styrelseledamot i SVF. Han har också suttit med i Veterinära Ansvarsnämnden. På fritiden är natur och segling hans passioner. Körsång och kultur i alla former gillas också.

Medlemmarna i kollegiala nätverket lyssnar och ger stöd efter bästa förmåga. Du behöver inte vara medlem för att ta kontakt och du garanteras sekretess och kan också välja att vara anonym. Samtalsämnet är fritt. Vanligt är att veterinärer vänder sig till nätverket i frågor som rör till exempel ohälsa, stress, privata problem och kriser, alkohol- eller missbruksproblematik, utbrändhet, mobbning, hot eller anmälan till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård.

Kollegiala nätverket är ett självständigt nätverk bestående av veterinärer som på ideell grund står till förfogande för kolleger som behöver en samtalspartner. Sveriges Veterinärförbund har initierat verksamheten och stödjer nätverket med återkommande utbildning.

- Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 48

27-29/11 -17. KURS: TIPS & TRICKS FÖR TANDTEAMET, Halmstad. Arr: Accesia AB.
Info: <http://academy.accessia.se>,
academy@accessia.se

30/11-1/12 -17. ULTRALJUD SMÅDJUR, FÖRDJUPNING, BUK, Göteborg.
Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

1-3/12 -17. KURS: ENT – EAR, NOSE & THROAT SURGERY, Halmstad.
Arr: Accesia AB.
Info: <http://academy.accessia.se>,
academy@accessia.se

2-3/12 -17. FORTSÄTTNINGSKURS HUND- OCH KATTANDVÅRD, EXTRAKTIONSKURS (Steg 1-godkänd), Stockholm.
Arr: KRUUSE Svenska AB & Mälarhöjdens Veterinärpraktik.

Info: http://www.kruuse.com/sv-SE/Uddannelse/Kurser/SE_Dental.aspx,
marika.bjornstrom@kruuse.com,
070-101 67 28

v 49

5-6/12 -17. REKONSTRUKTIV KIRURGI, Halmstad. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

7-8/12 -17. SYSTEMATISK EKG DIAGNOSTIK OCH BEHANDLING – HUR KAN JAG KÄNNA MIG SÄKRARE?, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget.
Info: www.vetabolaget.se

v 50

14-16/12 -17. KURS: TANDREGLERING, Halmstad. Arr: Accesia AB.
Info: <http://academy.accessia.se>,
academy@accessia.se

15-16/12 -17. FORTSÄTTNINGSKURS BRA BILD, RÄTT DIAGNOS – TOLKNING AV RÖNTGENBILDER, Uppsala. Arr: KRUUSE Svenska AB & Mälarhöjdens Veterinärpraktik.

Info: http://www.kruuse.com/sv-SE/Uddannelse/Kurser/SE_Dental.aspx,
marika.bjornstrom@kruuse.com,
070-101 67 28

v 4, 2018

26-28/1 -18. 6TH NORDIC SMALL ANIMAL VETERINARY CONFERENCE, Göteborg.
Arr: Blå Stjärnan Akademin.
Info: www.blastjarnan.se/bsa-kongress

v 15

9-18/4 -18. KURS I ARTIFICIELL INSEMINATION – NÖT, SLU, Uppsala samt Skara.
Arr: SLU, KV. Info: Susanne Pettersson,
susanne.pettersson@slu.se

INTERNATIONELLA

Fler internationella kurser hittar du på Vet Agendas hemsida www.vetagenda.com, på British Small Animal Veterinary Associations hemsida www.bsava.com och på European School for Advanced Veterinary studies hemsidor www.esavs.org, www.esavs-master.org, www.esavs-certificate.org och på hemsidan för The British Equine Veterinary Association (hästveterinärkurser) www.beva.org.uk/news-and-events/beva-courses samt på World Veterinary Association (WVA) continuing education portal wva.wcea.education

v 40

2-4/10 -17. AFRICA ANIMAL WELFARE CONFERENCE, Nairobi, Kenya.
Arr: ANAW – Africa network for animal welfare, UN environment, Harambee. Info:
www.aawconference.org/index.php/en/,
info@anaw.org

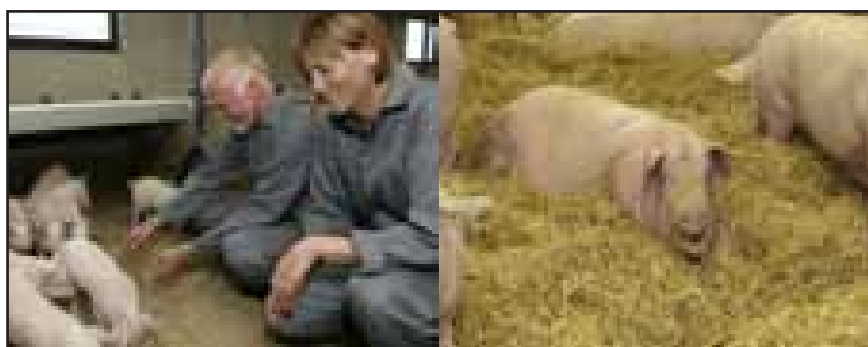
7-8/10 -17. SMALL ANIMAL CARDIOLOGY, Warszawa, Polen. Arr: VetCo (Veterinary Consulting & Control).
Info: www.vetco.org/en/conferences-2017

v 42

18/10 -17. ESSENTIAL VETERINARY CHIRO-PRACTIC FOR EQUINE AND COMPANION ANIMALS, Sittensen, Tyskland. Arr: IAVC.
Info: www.i-a-v-c.com

v 43

26-27/10 -17. BASIC ABDOMINAL ULTRA-



Gård & Djurhälsan
FRISKA DJUR GER VÄLMÄENDE GÅRDAR

Vi söker en grishälsoveterinär till Skara Arbetsområde Västra Götaland och Värmland

Vill du bli en del av vår fortsatta utveckling av grisrådgivningen till våra kunder? Tillsammans med våra produktionsrådgivare blir du en del av ett team som arbetar för en lönsam utveckling och god djurhälsa hos kunderna.

Läs mer om tjänsten på www.gardochdjurhalsan.se

Sista ansökningsdag 2017-10-15



Gård & Djurhälsan Sverige AB är ett rådgivningsföretag som arbetar för ett bibehållet högt hälsoläge i en effektiv och lönsam gris-, får- och nötköttsproduktion. Vår vision är en lönsam djuruppfödning med världens bästa djurhälsa och vårt motto är friska djur ger välmående gårdar. Besök vår hemsida för mer information www.gardochdjurhalsan.se

SOUND COURSE WITH A SPECIAL FOCUS ON CRITICALLY ILL PATIENTS AND THE USE OF ULTRASOUND IN EMERGENCY SITUATIONS, Köpenhamn. Arr: Swevet.
Info: <http://shop.swevet.se/sv/utbildning/>

26-29/10 -17. EQUINE FASCIA DAYS, Bingen och Waldalgesheim, Tyskland. Arr: AG Pferd.
Info: <http://www.agpferd.com/conferencescourses/>

v 44

2-5/11 -17. EQUINE CT AND MR IMAGING DAYS, Bonn, Tyskland. Arr: AG Pferd. Info: <http://www.agpferd.com/conferencescourses/>

v 45

7-11/2 -18. ICAR (THE GLOBAL STANDARD FOR LIVESTOCK DATA) ANNUAL CONFERENS 2018, Auckland, Nya Zeeland. Info: www.icar2018.nz

11-16/2 -18. WCGALP (WORLD CONGRESS ON GENETICS APPLIED TO LIVESTOCK PRODUCTION) 2018, Auckland, Nya Zeeland. Info: www.wcgalp.com

v 46

NY 14-17/11 -17. JUNIORKURS SVIN 2017, Horsens, Danmark. Arr: Boehringer Ingelheim. Info: www.bivet.nu, Claus B Larsen, +45 22 72 49 78, claus_blaabjerg.larsen@boehringer-ingelheim.com (se annons i denna tidning)

17-18/11 -17. LAMENESS DIAGNOSTICS (INCL OBJECTIVE GAIT ANALYSIS), Århus, Danmark. Arr: VetPD. Info: <http://www.vetpd.com/courses-detail.php?event=333>

18-19/11 -17. SMALL ANIMAL NEPHROLOGY AND UROLOGY, Warszawa, Polen. Arr: VetCo (Veterinary Consulting & Control). Info: www.vetco.org/en/conferences-2017

v 49

9-10/12 -17. PRACTICAL NEONATOLOGY FOR EQUINE PRACTITIONERS (CASE-BASED COURSE), Helsingfors, Finland. Arr: VetPD. Info: <http://www.vetpd.com/courses-detail.php?event=327>

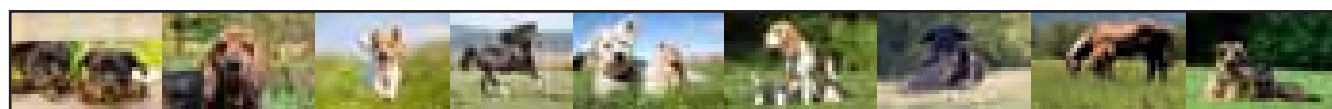
v 6, 2018

8/2 -18. FEEVA PPE SYMPOSIUM, Bergen, Norge i samband med NEVC 9-11/2 -18. Info: www.nevc2018.no (se annons i denna tidning)

9-11/2 -18. THE NORDIC EQUINE VETERINARY CONFERENCE, NEVC, Bergen, Norge. Info: www.nevc2018.no (se annons i denna tidning)

v 8

NY 23-25/2 -18. EQUINE REPRODUCTION DAY – EMBRYO TRANSFER, Lüsche, Tyskland. Arr: AG Pferd. Info: <http://www.agpferd.com/conferencescourses/>



SALFARM SCANDINAVIA AB söker Läkemedelskonsulent

Salfarm är ett privatägt företag som distribuerar veterinära läkemedel och tillhörande OTC-produkter till bland annat den svenska marknaden. Salfarm har dessutom ett brett sortiment av vaccinationsutrustning som distribueras till stora delar av Norden och Europa. Företagets organisation omfattar försäljning, service samt utveckling och registrering av nya läkemedel. Se Salfarms hemsida www.salfarm.com för mer information om oss och våra produkter.

TJÄNSTEN INNEBÄR

- Att besöka djurkliniker/veterinärer och arrangera kommersiella aktiviteter, främst i Sverige, samt sekundärt i Norge och Danmark
- Att uppnå de uppställda säljmålen - i samarbete med Country Manager
- Att ge teknisk support till veterinärer och kunder angående våra produkter
- I samarbete med det övriga teamet genomföra affärs- och distriktsplaner
- Identifiera nya möjligheter på marknaden
- Samarbeta med marketing- och säljavdelningen, inkl. översättningar till svenska eventuellt till norska
- Deltagande i möten, kongresser i Sverige och utlandet

VI ERBJUDER

Ett spännande och självständigt arbete i ett mindre familjeföretag, där det inte är långt från idé till handling, där den enskilda medarbetaren är med och påverkar.

För mer information kontakta Country Manager Anna Martinsson: Telefon +46 (0) 767 834 810. E-post: scan@salfarm.se. Ansökan med CV skickas in snarast per e-post. Sista ansökningsdag är den 1 november 2017.

DIN PROFIL

- Du är veterinär och har klinisk erfarenhet med smådjur
- Gärna 5 års erfarenhet från en liknande anställning, eller arbetat kliniskt som smådjursveterinär
- Du har ett säljande tänk och gillar att göra affärer
- Du är självständig, ansvarsfull och pålitlig samt har god kommunikationsförmåga
- Du är positiv och resultatinriktad
- Goda kunskaper i engelska samt kunskap om danska och norska kommer vara en fördel
- Bosatt i Sverige – gärna nära Stockholm, men inte ett krav



En kultur av misstroende och ovilja till förändring

Styrelsens utmaning är att få en ekonomi med mångårigt ackumulerat underskott i balans. Neddragningar och satsningar på nya intäktskällor har gjorts de senaste åren. Trots det närmar vi oss ett läge där vi kan bli tvungna att sälja av vår fastighet om inget ändras. Det är ett scenario som vi av flera skäl vill undvika.

Det är beklagligt att det krävts många konsulttimmar för att göra en omställning och komma tillrätta med gamla komplexa problem, något vi alla önskar att vi hade sluppit. Det är lätt att tro att den dåliga ekonomin beror på den senaste tidens konsultkostnader, men vi får inte glömma att vi har gått minus de senaste tio åren. Permanenta minskningar

av personalkostnader är därför nödvändiga. Detta är bakgrunden till att förhandlingar med personalen om omorganisation av kansliet har pågått sedan i februari och fortfarande pågår.

Det finns inom förbundet en otydlighet i organisatoriska roller. Det har utvecklats till en kultur av misstroende, informella ledare och en ovilja till förändring.

Styrelsen har fått i uppgift av fullmäktige att genomföra förändringar som skapar en ekonomi i balans. Förändringar låter positivt för vissa men kan upplevas skrämmande för andra. För de krafter som vill bevara gamla strukturer utgör förändringen ett hot mot invanda mön-

ster. Försök har därför gjorts att anklaga styrelsen för felaktigheter i hanteringen av arvoden och reseersättningar. Revisorn har av denna anledning granskat styrelsen utan att några felaktigheter framkommit.

Styrelsen svarar gärna på frågor och välkomnar konstruktiv kritik och granskning, men att skriva felaktiga påståenden i veterinärtidningen och

smutska veterinärförbundet inför externa samarbetspartners gagnar knappast något.



MARJA TULLBERG
ordförande, SVF

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	Telefon
MARJA TULLBERG	072-748 78 98
Vice ordförande	
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
MARLENE ARESKOG	070-713 95 56
LOTTA HOFVERBERG	073-151 22 50
JOHN-FILIP LUNDIN	073-320 27 68
LARS-ERIK STABERG	070-438 98 78

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	Telefon
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
HELEN LOOR	073-097 62 97
Sekreterare	
UNDER TILLSÄTTNING	
Kassör	
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
Ledamöter	
ANNA BÄCKVALL	010-122 83 14
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
SHWAN KAREEN	070-798 68 68
ULRIKA LIND	073-354 53 38

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVF

STYRELSE

Ordförande	Telefon
JOHANNA HABBE	0707-96 94 74
Sekreterare	
CHRISTINA SVEDBERG	073-600 22 21
Kassör	
MAJA-LISA SABEL	070-591 71 50
Ledamöter	
TVÅ VAKANTA POSTER	

I veterinärförbundet ingår förutom dessa funktioner ett antal råd, kommittéer och nämnder. Samtliga förtroendevalda förbundsmedlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Tf ordförande
TORKEL EKMAN
Vice ordförande
VAKANT

ERIKA CHENAIS
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN
BENGT ERIKSSON
HANNA BREMER

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande
BENGT ERIKSSON
Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
HÅKAN LANDIN
Sekreterare
MATS SCHARIN

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN
Sekreterare
ANETTE GRAF EDLING

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
ERIKA CHENAIS
Sekreterare
ELINA ÅSBJER

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
HANNA BREMER
Sekreterare
TILDE BÖRJESSON

Luffaren och PRO

LUFFAREN GICK MED i PRO redan första dagen som pensionär, för något han tycker att han har lärt sig av arbetslivet, är att man ska organisera sig. Hustrun har gått med i SPF och på så sätt täcker de in i stort sett allt som händer på pensionärsfronten i det sköna landskapet Wermeland.

Ett studieförbund hade anordnat en seniorresa, som det heter så vackert, till Hyttgrytan med ett besök på det stora Matuniversitetet som största attraktion. Luffaren och hans hustru beslöt att prova om de fortfarande var för unga för att passa in på en sådan här begivenhet. Vem minns inte med förskräckelse när det kommer horder av busslaster med halta och lytta pensionärer som knuffas och tränger sig före i matköer och toalettöer och allt tar en evinnerlig tid.

En av Luffarens Änglar bor och arbetar i Hyttgrytan på det Stora Matuniversitetet, åtminstone del av tid, för hon är också, som nästan alla Luffarens kompisar numera, pensionär. Luffaren slängde i väg ett mejl att de var på ingång till Hyttgrytan men att det förmodligen inte fanns tid till ett sammanträffande. Svaret blev att Ängeln var hemma vid under besöket och kunde dyka upp som en överraskningskomponent i programmet, om så önskades. Det erbjudande kunde varken Luffaren eller hans hustru motstå.

Den stora dagen kom och bussen embarkerades och visst, en del var utrustade med rullator och/eller käpp men stämningen var god under den knappa timmen som resan tog till Hyttgrytan. Luffaren pratade med reseledaren om Ängels överraskande uppdykande i programmet och det hela blev så att säga sanktionerat.

Nu är det ju som så med både Troll och Änglar att det är ingen som tror på dem längre såvida de inte finns i TV eller sociala medier. Luffarens Ängel kan man lugnt påstå är känd från TV så hon är ju en riktig Ängel numera.



ILL: CLAES BECK-FRÖS

Änglar kommer för det mesta farande genom luften men det gjorde inte denna ängel, hon kom från ett annat håll denna gång. I den stora demonstrationssalen för vin och mat på det stora Matuniversitetet finns det utrustning i det fördolda. Och Si! Medelst en knapptryckning, från universitetets normala guide, kom Ängeln upp ur underjorden omgiven av sin bästa miljö, det vill säga ett kök. Det var rent ut sagt ängla-lik fast från fel håll.

Luffaren hade snackat med busschauffören innan och tjoade i.

– Du har väl städat av bussen ordentligt.

Det här var för att även de vantroga skulle inse att detta faktiskt var en riktig Ängel. Det gick ett sus genom åskådarna och succén var given. Luffaren kan inte säga att Änglar normalt är intresserade av bakterier och disktrasor men det finns änglar för allt. Både Ängeln och Luffaren är lite lömska över hur den pågående campylobacteriepidemin i gamla Svedala hanteras för närvarande. Den hanteras egentligen inte alls utan myndigheterna verkar bara säga: – oj då.

Till väsentligheter! Tyckte Luffaren och hans hustru att de passade in i en seniorresa? Jo men visst! Nästa gång som ni är ute och reser så se upp, för nu kommer vi.

ANDERS "LUFFAREN" SANDBERG

PERSONNOTISER

Födelsedagar i oktober 2017

Den veterinär som inte önskar få sin bemarkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två och en halv månader före födelsedagen.

KENT MATHIASSEN, Uppsala, 50 år
den 1/11
GUNNAR SKAGERFÄLT, Falkenberg, 80 år
den 3/11
MARGARETA WELLANDER, Bromma, 60 år
den 4/11
LARS STARKHAMMAR, Vreta Kloster, 80 år
den 4/11
NILS A NILSSON, Glanshammar, 80 år
den 6/11
PIETER REMMERS, Ekshärad, 50 år
den 6/11
HELENA HUGOSON FELDT, Helsingborg,
50 år den 7/11
BJÖRN BECKMAN, Skara, 70 år
den 11/11
ÖRJAN LUNDELL, Sollefteå, 75 år
den 12/11
KARIN HOLM FORSSTRÖM, Knivsta, 60 år
den 13/11
STEFAN RÖSÄTER, Luleå, 60 år den 14/11
PETER VIKLANDS, Nordingrå, 75 år
den 15/11

ANN CHARLOTT JOHANSSON, Gamleby,
60 år den 15/11
INGER E OLSSON, Karlstad, 60 år
den 15/11
KARL STÅHL, Uppsala, 50 år den 15/11
ANDERS EKFAK, Sigtuna, 60 år
den 16/11
ANN CHARLOTT EKHOLM, Skara, 70 år
den 20/11
ANNIKA EMMESJÖ, Östra Ämtervik, 60 år
den 28/11
THOMAS SANDEBERT, Uppsala, 60 år
den 30/11
EVA-BRITTA CAMÉN, Brämhult, 50 år
den 30/11

Avlidna

F chefveterinär **KJELL-ARNE HANSSON** avled den 25 augusti 2017. Han föddes 1935 i Genarp, tog studenten i Malmö 1954 och veterinärexamen 1963. Han började arbeta som assistent vid avdelningen för obstetrik och gynekologi vid KVH 1963 och som veterinär vid Djursjukhuset i Strömsholm 1964. Från 1970 tillträdde han tjänst som chefveterinär vid Djursjukhuset i Umeå fram till 1988 då han blev verksam som privatpraktiserande.

Vi söker nu dig leg veterinär med inriktning internmedicin

Öresunds Veterinärklinik är en växande veterinärklinik och vi är numer en del av fyra enheter i Malmö, Lund, Vellinge och Limhamn.

På kliniken i Malmö är vi i nuläget strax över 20 personer som arbetar. Vi utför bassjukvård samt avancerade utredningar och allt från mjukdelskirurgi till ortopedi. Vi har flera veterinärer med specialistkompetens.

Vi siktar alltid framåt och uppåt och vi har ett stort fokus på att både våra kunder och vår personal ska trivas hos oss.

Vi söker nu en veterinär med några års erfarenhet till en del-/heltidstjänst på Malmökliniken. Helg-/kvällstjänstgöring kan förekomma. Specialistkompetens i sjukdomar hos hund och katt samt ultraljudskompetens är meriterande.

Intervjuer kommer ske löpande och tillträde sker efter överenskommelse.

Välkommen med din ansökan till:

Emma Widmark

Öresunds Veterinärklinik

Nummertolvsvägen 4

212 36 Malmö

emmawidmark@veterinarkliniken.se



SVENSK VETERINÄRTIDNING

Box 12 709

112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: Kungsholms Hamnplan 7

TELEFON: 08-545 558 34

TELEFAX: 08-545 558 39

HEMSIDA: www.svf.se

REDAKTION:

JOHAN BECK-FRIIS

ansvarig utgivare & chefredaktör

TELEFON: 08-545 558 33

MOBIL: 070-717 73 25

E-POST: johan.beck-friis@svf.se

SUZANNE FREDRIKSSON

journalist

TELEFON: 08-545 558 32

E-POST: suzanne.fredriksson@svf.se

BRITA TRYBOM

redaktionssekreterare, annonser

TELEFON: 08-545 558 34

E-POST: brita.trybom@svf.se

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA

layout

TELEFON: 070-566 5661, 0734-28 26 80

E-POST: info@exponera.net

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA

tryckeri

ISSN 0346-2250

UTGIVNINGSPLAN 2017

Nr	UTGIVNING	ANNONS-STOPP	MANUS-STOPP
1	24 JAN	20 DEC -16	13 DEC -16
2	21 FEB	24 JAN	17 JAN
3	14 MAR	21 FEB	14 FEB
4	4 APR	14 MAR	7 MAR
5	3 MAJ	4 APR	28 MAR
6	30 MAJ	3 MAJ	26 APR
7-8	4 JULI	30 MAJ	23 MAJ
9	5 SEP	15 AUG	8 AUG
10	3 OKT	5 SEP	29 AUG
11	31 OKT	3 OKT	26 SEP
12	28 NOV	31 OKT	24 OKT
13	19 DEC	28 NOV	21 NOV

SVENSK VETERINÄRTIDNING

Prenumerationspris 2017

Sverige: 1 310 kronor + moms.

Europa: 1 660 kronor + moms i EU.

Utanför Europa: 1 810 kronor.

Medlemmar i veterinärförbundet har 450 kronor i rabatt.



FACKPRESSUPPLAGA 2016
- 3 600 EX

Equip[®] vet.

Equip[®] F vet.
Equip[®] FT vet.
Equip[®] T vet.

Nu finns även Equip[®] T vet. som förfylld spruta!

ISCOM-VACCIN MOT HÄSTINFLUENZA OCH TETANUS

- ✓ Skyddar mot klad 1 och 2 av Florida-sublinjen
- ✓ Det enda vaccinet på marknaden godkänt att skydda via lokala antikroppar mot hästinfluensa
- ✓ Tre års immunitet mot tetanus efter grundvaccinering



ISCOM-VACCIN SOM SKYDDAR LOKALT, HUMORALT OCH CELLMEDIERAT

Equip[®] F vet., ISCOM-vaccin, injektionsvätska, suspension, Bx. ATCvet-kod Q05AA01.

Djurslag: Häst. **Indikationer:** För aktiv immunisering av hästar mot hästinfluensa typ H1N1 och H3N8 (europaiska och amerikanska stammar inklusive isolat av klad 1 och 2 av Florida-sublinjen) för att reducera kliniska symtom och virusutsläpp efter infektion. **Kontraindikationer:** Inga kända. **Biverkningar:** I sällsynta fall kan vaccinerade djur uppvisa reaktioner, som muskelvärkhet, ill, ömghande håring av kroppstemperaturen, eller i form av feber associerad med injektionsstället. Särskilt vid injektionsstället kan förekomma överkänslighetsreaktioner kan förekomma i sällsynta fall. **Förpacknings- och doseringsanvisningar:** Endast friska hästar bör vaccineras. SPC 2015-12-07

Equip[®] FT vet., ISCOM-vaccin, injektionsvätska, suspension, Bx. ATCvet-kod Q05AA01.

Djurslag: Häst. **Indikationer:** För aktiv immunisering av hästar mot hästinfluensa typ H1N1 och H3N8 (europaiska och amerikanska stammar inklusive isolat av klad 1 och 2 av Florida-sublinjen) för att reducera kliniska symtom och virusutsläpp efter infektion samt mot tetanus för att förhindra dödlighet. **Kontraindikationer:** Inga kända. **Biverkningar:** I sällsynta fall kan vaccinerade djur uppvisa reaktioner, som muskelvärkhet, ill, ömghande håring av kroppstemperaturen, eller i form av feber associerad med injektionsstället. Särskilt vid injektionsstället kan förekomma överkänslighetsreaktioner kan förekomma i sällsynta fall. **Förpacknings- och doseringsanvisningar:** Endast friska hästar bör vaccineras. SPC 2016-07-27

Equip[®] T vet., Vaccin mot tetanus, injektionsvätska, suspension, Bx. ATCvet. Q05A 003.

Djurslag: Häst. **Indikationer:** Aktiv immunisering av friska hästar mot tetanus. **Kontraindikationer:** Djur som smittas vid överkänslighet mot något av innehållsämnen, rådjurs eller med något fullblod. **Biverkningar:** Överkänslighetsreaktioner förekommer i sällsynta fall. Friska djur kan även ömghande illbehåring av kroppstemperaturen. **Förpacknings- och doseringsanvisningar:** Endast friska hästar bör vaccineras. SPC 2015-12-07

202015

FÖRSTA INTRADERMALA GRISVACCINET I SVERIGE



Porcilis® PCV ID

Vaccin mot porcint circovirus typ 2 (PCV2)

- Endast 0,2 ml per dos.
- Ges 1 gång från 3 veckors ålder.
- Immuniteten varar i 23 veckor efter vaccination.
- Ges företrädesvis längs sidorna av halsen eller längs musklerna i ryggen med lämplig intradermal injektor (IDAL®).

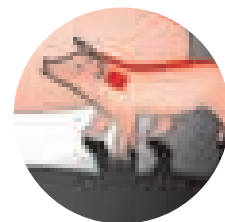
FÖRDELAR MED INTRADERMAL VACCINATION

- Ingen risk för att smitta överförs via kanylen.
- Mindre smärta och stress för grisen än med konventionell vaccinationsteknik.
- Större flexibilitet vid vaccinationen eftersom vaccinet kan ges på andra ställen än på hals/nacke.
- Revolutionerande teknik – lätt att använda, snabb, effektiv.¹

1. Ferrari L. et al (2011). Evaluation of the immune respons induced by intradermal vaccination by using needleless system in comparison with the intramuscular route in conventional pigs. Research in Veterinary Science 90, 64-71.



PORCILIS® PCV ID



Röd markering visar var vaccination med IDAL® kan utföras.

Porcilis® PCV ID, injektionsvätska, emulsion för svin

Förp.storlek: 10 ml/ 50 doser, Varunr: 407091

20 ml/100 doser, Varunr: 402786

Receptbelagt läkemedel

Godkänd produktresumé: 2015-08-28

För mer info: www.fass.se



MSD
Animal Health